

A
GRAMMAR
ARMENIAN
 AND ENGLISH

BY
P. PASCHAL AUCHER
AND
LORD BYRON

SECOND EDITION

VENICE

PRINTED IN THE ARMENIAN MONASTERY OF ST. LAZARUS

1907

Copy. printing.

A
GRAMMAR
ARMENIAN AND ENGLISH

BY
P. PASCHAL AUCHER

AND
LORD BYRON

SECOND EDITION

VENICE
PRINTED IN THE ARMENIAN MONASTERY OF ST. LAZARUS
1907

GRAMMAR

Grammar teaches the art of speaking and writing correctly.

Human discourse is formed of letters, syllables and words.

Letters are the elements of a syllable.

A syllable is either one letter, or the union of letters.

A word is one or more syllables, which express some thing.

The union of words to explain our thoughts completely is called discourse.

The harmony of words with the rules of Grammar is called Syntax.

A L P H A B E T

The Armenian Alphabet consists of thirty - eight letters

PRINTING	NAME	SOUND	READING
Ա	<i>ipe</i>	<i>a</i> as in part.	Աթոռ <i>ātor</i> chair.
Բ	<i>pēn</i>	<i>p</i> soft.	Բերան <i>pērān</i> mouth.
Գ	<i>kin</i>	<i>k, q.</i>	Գառն <i>karn</i> lamb.
Դ	<i>tā</i>	<i>t</i> soft.	Դուռ <i>toorn</i> door.
Ե	<i>yetch</i>	<i>ye</i> as in yes.	Երկ <i>yerk</i> song.
Զ	<i>zā</i>	<i>z</i> or <i>s</i> between two vowels.	Զոր <i>zor</i> army.
Է	<i>ē</i>	<i>e</i> as in met.	Էակ <i>ēag</i> being.
Ը	<i>yel</i>	<i>e</i> as in 'her, or like the french <i>e</i> mute in the monosyllables <i>me, ne, ce.</i>	Ըղբոր <i>ughēor</i> companion.
Թ	<i>toe</i>	<i>t</i> hard.	Թիւ <i>tiv</i> number.
Ճ	<i>zhē</i>	<i>j</i> french, or <i>s</i> in pleasure and <i>z</i> in azure.	Ճամբ <i>zhan</i> hour.

PRINTING	NAME	SOUND	READING
Ֆ	<i>rā</i>	<i>r</i> hard.	Քանժի բոմբ bomb.
Մ	<i>s.</i>	<i>sē</i>	Սուրբ սուրբ saint.
Վ	<i>vāv</i>	<i>v.</i>	Վարդ վարդ rose.
Տ	<i>dēve</i>	<i>d.</i>	Տէր ճէր sir.
Բ	<i>rē</i>	<i>r</i> soft.	Բամ բամ flock.
Յ	<i>tso</i>	<i>tz</i> hard.	Յու շու bull.
Է	<i>une</i> or <i>u</i>	long as in <i>mute</i> , or <i>w</i> in vowel.	Էփէ նե poison.
	<i>hune</i>		
Փ	<i>pure</i>	<i>p.</i>	Փուփ բոնչ bunch.
Ք	<i>kē</i>	<i>k</i> hard or <i>ch</i> as in <i>chaos</i> .	Քար կար stone.
Օ	<i>o</i>	<i>o.</i>	Օդ Օդ air.
Ֆ	<i>fē</i>	<i>f</i> or <i>ph.</i>	Ֆարս ֆարս odd.

N. B. *ā* marked with a long accent is pronounced like *a* in French, and *ē* like *e* in Italian.

The sounds given here are the nearest that can be given in English characters; but in some cases the master's voice is indispensable to convey a clear idea of the pronunciation.

The 36 Characters from **U** to **Ֆ** were formed in the fifth century; the last two **O** and **Ֆ** were introduced into the Armenian Alphabet in the twelfth century.

EXAMPLE OF READING

THE LORD'S PRAYER

Հայր մեր որ յերկինս , սուրբ եղիցի
 Hāyr myer wor hyergins, soorp yeghitzi

անուն քո . եկեցէ արքայութիւն քո .
 ānoon ko; yegestze ārkāyootune ko;

եղիցին կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկ-
 yeghitzin gamk ko worbēs hyergins yev hyerg-

րի : Զհաց մեր հանապազորդ սուր մեզ
 ri. Ezhätz myer hānābāzort door mez

այսօր . եւ թող մեզ զպարտիս մեր , որպէս
 āyssor; yev togh myez ezbardis myer, worbēs

եւ մեք թողումք մերոց պարտապանաց . եւ
 yēv myek toghoomk myerotz bārdābānatz; yev

մի տանիր զմեզ ՚ի փորձութիւն , այլ փրկեա՛
 mi dānir ezmyez i portzootune, āyl pergiā

զմեզ ՚ի հարէն : Զի քո է ար-
 ezmyez i tchārēn. Zi ko ē ar-

քայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս
 kāyootune yev zorootune yev pārk hāvidyāns.

ամէն :

amēn.

Vowels

ա, է, է, ը, ի, ո, լ, օ.

Consonants

բ, գ, դ, զ, թ, ժ, լ, լւ, ծ, կ, հ, ճ, զ, ճ,
ժ, յ, ն, շ, չ, պ, ջ, ո, ս, վ, ւ, բ, ց, փ,
ք, ֆ.

SYLLABLE

A syllable is an articulate sound, as
առ, *ar*. *նա*, *na*. *դար*, *tar*. *աղա*, *aghda*. *որմ*,
worm. *բարդ*, *part*. *գառն*, *karn*. *դէմք*, *temk*.
զօր, *zor*. *ընդ*, *unt*. *թիւ*, *tiv*. *ժամ*, *zham*.
լոյս, *looyce*. *ճառ*, *dzar*. *կալ*, *gal*. *հայր*, *hire*.
ճայն, *tzine*. *ճառ*, *jar*. *մայր*, *mire*. *շուն*, *shoon*.
չար, *tchar*. *չուր*, *tshoor* or *chiure*. *սուրբ*,
soorp. *տէր*, *der*. *բամ*, *ram*. *ցու*, *tzoo*. *փիթ*,
ute or *ewt*. *փառք*, *park*.

A syllable may be also composed of six
letters, as *սեամբքք*, *siampk*. *չուրքքք*, *chiurpk*.

Two or three consonants are some-
times formed before or after a vowel.

Double consonants at the end of a syl-
lable are pronounced short, as *սարր*, *darr*.
բարդարքք, *caghack*.

When the word ends with double *ւ*, in
the pronunciation an *ը* is inserted, as

մատնն (մատնրն) *madnun*. ձեռնն (ձեռնրն) *tziernun*.

So also, when in the beginning of a word, the same consonant is doubled, as շշուկ (շրշուկ) *shushoog*. կկոց (կրկոց) *gugotz*.

When the liquids *ն*, *գ*, *բ*, are at the end of a syllable after another consonant, they have equally in the pronunciation the letter *ր*, as մուկն (մուկրն) *moogun*. աստղ (աստրղ) *asdugh*. դուստր (դուստրր) *toosder*.

But not when they precede the consonant, as գունտ, *coond*. աղտ, *aghd*. կարգ, *gark*.

Likewise when the consonants are different, as թուղթ, *tooght*. սուրբբ, *soorpk*. հողմբ, *hoghmk*.

In the beginning of many words, between two consonants the letter *ր* is understood in the oblique cases instead of another vowel of the nominative case, as ձուկն, *tzoogun*. ձկան (ձրկան) *tzugan*. միշտ, *mishd*. մշտակայ (մրշտակայ) *mushdaga*.

FAMILIAR ABBREVIATIONS

ամ	ամենայն.	թէ	OR	է	թե՛նէ.
յր	այսինքն.	թի	OR	ի	թեամբ.
ած	Աստուած.	ի վի			ի վերայ.
այ	Աստուծոյ.	կմ			կամ.
ամ	Աստուծով.	Յս			Յիսուս.
բնմ	բազում.	նր			նորա.
դր	դորա.	նմնէ			նմանէ.
ել	եալ.	նք			նորա.
և	և.	նց			նոցա.
և՛	և այլն.	նս			նոսա.
լ	ընդ.	որ			որպէս.
լ	ըստ	իս	OR	ից	պէս.
թի	OR	ի			սորա.
թե	OR	ե			ամանէ.
նք	սորա.	վս			վասն.
սց	սոցա.	վսյ			վասն որոյ.
սցէ	սոցանէ.	տր			տէր.
սբ	սուրբ.	տն			տեառն.
սիյ	սրբոյ.	ք			քան.
սից	որբոյ.	Քս			Քրիստոս:

WORD

A word is an articulate sound expressive of our ideas.

Words in the Armenian language consist of eight parts of speech: Nouns, Pronouns, Verbs, Participles, Prepositions, Adverbs, Conjunctions, Interjections.

NOUN

A noun signifies some substance, or quality, as *մարդ*, *man*. *երկիր*, *earth*. *լոյս*, *light*. *արքայութիւն*, *kingdom*. *հոգի*, *soul, spirit*. *անձն*, *person*. *բնութիւն*, *nature*. *միտք*, *mind, thought*. *բարի*, *good*. *գեղեցիկ*, *handsome*. *քաղցր*, *sweet*. *մեծ*, *great*.

In nouns six peculiarities are to be considered: Gender, Form, Species or Kind, Number, Case, Declension.

In the Armenian language the genders are distinguished by their natural significations, as

MASCULINE

Ադամ, *Adam*. *Մովսէս*, *Moses*. *Պետրոս*, *Peter*. *Գրիգոր*, *Gregory*. *Վարդան*, *Vardan*, etc.

Հայր, *father*. *Եղբայր*, *brother*. *ուսար*, *son, a male-child*. *փեսայ*, *a husband, spouse*. *աներ*, *a father-in-law*. *քեռի*, *uncle, a mother's*

brother. կնքահայր, gossip, Godfather. այր, man, husband. ծառայ, a man-servant. թագաւոր or արքայ, king. նախարար, satrap, a peer, ցուլ, a bull. եզն, an ox. քաղ, a he-goat. խոյ, ram, a male sheep. զուարակ, bullock, a young ox. եղջերու, a stag. աքաղաղ, cock, etc.

Ատեան, tribunal. զօրք, soldiers. հեծեւագունդ, cavalry, horse-troops, etc.

FEMININE

Եւա, Eve. Սառա, Sarah. Մարիամ, Mary. Շուշանն or Շուշանիկ, Susanna. Վարդուհի, Rose, etc.

Հանի, grandmother. մայր, mother. քոյր, sister. հարսն, spouse, bride. կին, woman, wife. զուսար, daughter. աղջիկ, girl, maid. զորքանչ, mother-in-law. նու, son's wife, daughter-in-law. սկեսուր, mother-in-law, husband's mother. կնքամայր, gossip, Godmother. զշխոյ, տիկին, թագուհի, queen, princess. օրիորդ, young girl. նաժիշտ, աղախին, servant-maid. կով, cow. երինջ, heifer, a young cow. մաքի, ewe, female sheep. մարի, hen. եզն, hind, etc.

COMMON

Մարդ, man. որդի, զաւակ, child. տղայ, infant, ժառանգ, an heir. թոռն, grandson, or grand-daughter. թռչուն, bird. առիւծ, lion, or lioness. կորիւն, a young beast. ձագ, chick,

chicken. հաւ, bird, fowl. ոչխար, sheep. արջառ, cattle. աղաւնի, pigeon, dove. ձի, horse. շուն, dog, bitch. դիւթ, charmer. մարգարէ, prophet, or prophetess, etc.

NEUTER

Ջուր, water. օդ, air. հող, earth. մարմին, body. երկինք, heaven. լոյս, light. ծառ, tree. ձեռք, hand. ոտք, foot. հոգի, soul, spirit. միտք, mind. տուն, house. աթոռ, chair. կեանք, life. մահ, death. համբերութիւն, patience. անիրաւութիւն, injustice, etc.

The genders are distinguished also in this manner: *Այր մարգարէ, prophet, a male prophet. Կին մարգարէ, prophetess, a female prophet. այր մարդ, man, male. կին մարդ, woman. մատակ առիւծ, lioness, female lion, a she-lion. արու աղաւնի, male pigeon. աղջիկ, աղայ, girl, a female child, etc.*

Some genders are indicated also by their terminations, as

MASCULINE

Յովհաննէս, John. Յուլիանոս, Julian. Աթանասիոս, Athanasius. Թէոդորոս, Theodore, etc.

FEMININE

Յովհաննա, Joan. Յուլիանէ, Juliana. Աթանասիա, Athanasia. Թէոդորա, Theodora, etc.

Վարդուհի, *Rose*. քրմուհի, *a priestess heathenish*. քահանայուհի, *a priestess*. մարգարէուհի, *a prophetess*. Աստուածուհի, *Goddess*. արքայուհի, թագուհի, տիրուհի, *queen, princess*. վկայուհի, *a she-martyr*. Աբբասուհի, *an Abbess*. Սարկաւազուհի, *Deaconess*, etc.

Վարդանոյշ, *Vard's daughter*. Սահականոյշ, *Isaac's daughter*. Խոսրովիգուլխա, *Chosroes' daughter*. Որմզդուխա, *Hormistus' daughter*, etc.

FORM

The forms of the nouns are three: simple, as *մարդ*, *man*; Accompanied by a particle before, as *անմարդ*, *inhuman*; Composed of entire words, as *մարդասէր*, *human, kind*.

The different modes of producing compound epithets and words, are the treasure and ornament of the Armenian language; a thousand varieties of compounded words may be made in this tongue as may be perceived in the Armenian grammar published in 1815.

SPECIES or KIND

There are two kinds of words: Primitive, as *մարդ*, *man*, and Derivative or Derived having at the termination a particle, as *մարդկային*, *human*.

The Derivatives are most abundant in the Armenian language.

NUMBER

Numbers are two: Singular, as *մարդ*, *man*, and Plural, as *մարդք* or *մարդիկ*, *men*.

The plural of some nouns is formed in a particular manner, as *կին*, *woman*, *կանայք*, *women*. *վանք*, *convent*, *վանորայք*, *վանորեայք* or *վաներայք*, *convents*. *գիր* or *գիրք*, *book*, *գրեան*, *books*. *մանուկ*, *child*, *boy*, *մանկրտի*, *children*, *boys*.

The proper nouns are sometimes made plural with the particle *եանք*, as *Գրիգոր*, *Gregory*, *Գրիգորեանք*, *Gregories*. *Յովհաննէս*, *John*, *Յովհաննիսեանք*, *Johns*.

CASE

The cases in the Armenian language according to the modern authors are *ten* in number:

1. Nominative, *մարդ*, *the man*.
2. Genitive, *մարդոյ*, *of the man*.
3. Dative, *մարդոյ* or *'ի մարդ*, *to the man*.
4. Accusative, *զմարդ*, *the man*.
5. Ablative, *'ի մարդոյ*, *from the man*.
6. Narrative, *զմարդոյ*, *concerning the man*.
7. Instrumental, *մարդով*, *by means of man*.
8. Circumdativ, *զմարդով*, *about the man*.

9. Commorative, 'h d̄arq̄ or 'h d̄arq̄n̄d̄,
in the man.

10. Vocative, 'h̄ d̄arq̄, *o man!*

It is to be remarked in this declension that the second case is changed in the termination. The third in the termination, and is then denominated the *dative-declined-in-the-termination*; and sometimes has before it a letter or preposition, and is then called the *dative-with-the-preposition*. The fourth case has before it the letter *q*, which is sometimes omitted or understood. The fifth case changes in the termination, and has the letter or preposition 'h before it, or the letter *j* when followed by a vowel. The sixth case likewise changes in the termination, and has before it the letter *q*. The seventh case changes in the termination. The eighth case also, and has before it the letter *q*. The ninth case has before it the letters 'h or *j*, and when changed in the termination has always before it the same letter or preposition. The tenth case has before it the interjection 'h̄ or 'h̄, but not always expressed.

According to the ancient authors the cases are properly only six:

1. Nominative.
2. Genitive.

3. Dative.
4. Accusative.
5. Ablative.
6. Instrumental.

And these will be followed in the present grammar.

DECLENSION

Concerning the number of declensions of the nouns the opinions of authors are various: we will reckon *ten* dividing them into two classes according to the grammar published in 1815.

The first class contains six *simple* or *regular* declensions, and the second four *mixed* or *irregular* declensions: and they are distinguished from the second and sixth cases in this manner.

REGULAR DECLENSIONS

SINGULAR		PLURAL	
<i>Gen.</i>	<i>Instr.</i>	<i>Gen.</i>	<i>Instr.</i>
1. <i>ի,</i>	<i>իւ.</i>	<i>ից,</i>	<i>իւք.</i>
2. <i>ի,</i>	<i>աւ.</i>	<i>աց,</i>	<i>աւք</i> OR <i>օք.</i>
3. <i>ոյ,</i>	<i>ով.</i>	<i>ոց,</i>	<i>ովք.</i>
4. <i>ան,</i>	<i>ամբ.</i>	<i>անց,</i>	<i>ամբք.</i>

5.	<i>ու,</i>	<i>ու.</i>	<i>ուց,</i>	<i>ուք.</i>
6.	<i>եր,</i>	<i>երք</i> OR	<i>երց,</i>	<i>երքք</i> OR
	<i>եղ,</i>	<i>եղք.</i>	<i>եղց,</i>	<i>եղքք.</i>

IRREGULAR DECLENSIONS

SINGULAR		PLURAL	
<i>Gen.</i>	<i>Instr.</i>	<i>Gen.</i>	<i>Instr.</i>
1. <i>ւոյ,</i>	<i>ւով</i> OR <i>եաւ.</i>	<i>եաց,</i>	<i>ւովք</i> OR <i>եայց,</i> <i>եաւք</i> OR <i>եօք.</i>
2. <i>ին,</i>	<i>ամբ.</i>	<i>անց,</i>	<i>ամբք.</i>
3. <i>ոջ,</i>	<i>աւ</i> OR <i>ամբ.</i>	<i>անց,</i>	<i>ամբք.</i>
4. <i>այ</i> OR <i>եայ,</i>	<i>աւ</i> OR <i>եաւ.</i>		

FIRST DECLENSION

SINGULAR

1. *Արքայ,* the king.
2. *Արքայի,* of the king.
3. *Արքայի,* or *յարքայ,* *ցարքայ,* to the king.
4. *զԱրքայ,* the king.
5. *յԱրքայէ,* from the king.
6. *Արքայիւ,* with *օր* by the king.

PLURAL

1. *Արքայք,* the kings.
2. *Արքայից,* of the kings.
3. *Արքայից* or *յարքայս,* *ցարքայս,* to the kings.
4. *զԱրքայս,* the kings.

5. յԱրքայից, from the kings.

6. Արքայիւք, with *or* by the kings.

It may be seen by this example that the letters *ք*, *ս*, *ց*, form the plural; but are not always signs of the plural in the termination of a word, as քաղաք, *city*. լոյս, *light*. հաց, *bread*: which in the plural form քաղաքք, *cities*. լոյսք, *the lights*. հացք, *the breads*.

The third and fifth cases carry before them the letter *յ*, when the noun begins with a vowel, and the letter *'ի*, when the noun begins with a consonant.

The cases are generally formed either by the addition of a vowel to the nominative, as բառ, *word*, բառի, *of the word*. գետ, *river*, գետոյ, *of the river*. զգեստ, *coat*, զգեստու, *of the coat*. Տրդատ, *Tiridates*, Տրդատայ, *of Tiridates*: or by placing in the termination of a word the vowel of the last syllable, as դարբին, *forger*, դարբնի, *of the forger*: or by omitting a vowel of the last syllable, as ատեան, *tribunal*, ատենի, *of the tribunal*: or by exchanging one vowel for another, as պարտէզ, *garden*, պարտիզի, *of the garden*.

Some nouns have no singular, as, փառք, *glory*. բարք, *custom*. դժոխք, *hell*. կուռք, *idol*. կեանք, *life*, երեսք, *face*. աղօթք, *prayer*, etc.

And others no plural, as, յոյս, *hope*. սէր,

affection, love. քուն, *sleep.* երկիր, *earth,* ասր, *wool.* խաւար *the dark,* etc.

SECOND DECLENSION

SINGULAR

1. կարգ, *the order.*
2. կարգի, *of the order.*
3. կարգի or 'ի կարգ, առ կարգ, *to the order.*
4. զկարգ, *the order.*
5. 'ի կարգէ, *from the order.*
6. կարգաւ, *with or by the order.*

PLURAL

1. կարգք, *the orders.*
2. կարգաց, *of the orders.*
3. կարգաց or 'ի կարգս, *to the orders.*
4. զկարգս, *the orders.*
5. 'ի կարգաց, *from the orders.*
6. կարգաւք or կարգօք, *with or by the orders.*

THIRD DECLENSION

SINGULAR

1. Մարդ, *the man.*
2. Մարդոյ, *of the man.*
3. Մարդոյ or մարդու՛մ or 'ի մարդ, *to the man.*

4. զՄարդ, the man.
5. 'ի Մարդոյ, from the man.
6. Մարդով, with *or* by the man.

PLURAL

1. Մարդք, the men.
2. Մարդոց, of the men.
3. Մարդոց or 'ի մարդս, to the men.
4. զՄարդս, the men.
5. 'ի Մարդոց, from the men.
6. Մարդովք, with *or* by the men.

FOURTH DECLENSION

SINGULAR

1. Հիմն, the foundation.
2. Հիման, of the foundation.
3. Հիման or 'ի հիմն, to the foundation.
4. զՀիմն, the foundation.
5. 'ի Հիմանէ, from the foundation.
6. Հիմամբ, with *or* by the foundation.

PLURAL

1. Հիմունք, the foundations.
2. Հիմանց, of the foundations.
3. Հիմանց or 'ի հիմունս, to the foundations.
4. զՀիմունս, the foundations.
5. 'ի Հիմանց, from the foundations.
6. Հիմամբք, with *or* by the foundations.

FIFTH DECLENSION

SINGULAR

1. Գանձ, the treasure.
2. Գանձու, of the treasure.
3. Գանձու or 'ի գանձ, to the treasure.
4. զԳանձ, the treasure.
5. 'ի Գանձէ, from the treasure.
6. Գանձու, with *or* by the treasure.

PLURAL

1. Գանձք, the treasures.
2. Գանձուց, of the treasures.
3. Գանձուց or 'ի գանձս, to the treasures.
4. զԳանձս, the treasures.
5. 'ի Գանձուց, from the treasures.
6. Գանձուք, with *or* by the treasures.

SIXTH DECLENSION

SINGULAR

1. Աղբիւր, the fountain.
2. Աղբեր, of the fountain.
3. Աղբեր or յաղբիւր, to the fountain.
4. զԱղբիւր, the fountain.
5. յԱղբերէ or յաղբիւրէ, from the fountain.
6. Աղբերք or աղբերաւ, with *or* by the fountain.

PLURAL

1. Աղբերք or աղբիւրք, the fountains.
2. Աղբերց or աղբերաց, of the fountains.
3. Աղբերց, աղբերաց or յաղբերս, յաղբիւրս, to the fountains.
4. զԱղբերս or զաղբիւրս, the fountains.
5. յԱղբերց or յաղբերաց, from the fountains.
6. Աղբերքք or աղբերաւք, with *or* by the fountains.

SEVENTH DECLENSION

SINGULAR

1. Տեղի, the place.
2. Տեղոյ, of the place.
3. Տեղոյ or տեղոջ or 'ի տեղի, to the place.
4. զՏեղի, the place.
5. 'ի Տեղոյ or 'ի տեղոջէ, from the place.
6. Տեղեաւ, with *or* by the place.

PLURAL

1. Տեղիք, the places.
2. Տեղեաց, of the places.
3. Տեղեաց or 'ի տեղիս, to the places.
4. զՏեղիս, the places.
5. 'ի Տեղեաց, from the places.
6. Տեղեաւք or տեղեօք, with *or* by the places.

EIGHTH DECLENSION

SINGULAR

1. *բեռն*, the burden.
2. *բեռին*, of the burden.
3. *բեռին* or *'ի բեռն*, to the burden.
4. *զբեռն*, the burden.
5. *'ի բեռանէ*, from the burden.
6. *բեռամբ*, with *or* by the burden.

PLURAL

1. *բեռինք*, the burdens.
2. *բեռանց*, of the burdens.
3. *բեռանց* or *'ի բեռինս*, to the burdens.
4. *զբեռինս*, the burdens.
5. *'ի բեռանց*, from the burdens.
6. *բեռամբք*, with *or* by the burdens.

NINTH DECLENSION

SINGULAR

1. *կին*, the woman *or* the wife.
2. *կնոջ*, of the woman.
3. *կնոջ* or *'ի կին*, to the woman.
4. *զկին*, the woman.
5. *'ի կնոջէ*, from the woman.
6. *կնաւ* or *կանամբ*, with *or* by the woman.

PLURAL

1. *Կանայք*, the women *or* the wives.
2. *Կանանց*, of the women.
3. *Կանանց* *or* *սո կանայս*, to the women.
4. *զԿանայս*, the women.
5. *'ի կանանց*, from the women.
6. *Կանամբք*, with *or* by the women.

The following are declined in this manner.

SINGULAR

1. *Գիւղ* *or* *գետղ*, the village.
2. *Գեղջ*, of the village.
3. *Գեղջ* *or* *'ի գիւղ*, to the village.
4. *զԳիւղ*, the village.
5. *'ի Գեղջէ*, from the village.
6. *Գիւղիւ*, with *or* by the village.

PLURAL

1. *Գիւղք*, the villages.
2. *Գիւղից*, of the villages.
3. *Գիւղից*, *or* *'ի գիւղս*, to the villages.
4. *զԳիւղս*, the villages.
5. *'ի Գիւղից*, from the villages.
6. *Գիւղիւք* *or* *գիւղօք* with *or* by the villages.

SINGULAR

1. *Տէր*, the Lord, the Master.

2. *Տեառն*, of the lord.
3. *Տեառն* or *ցաէր*, to the lord.
4. *զՏէր*, the lord.
5. *'ի Տեառնէ* or *'ի Տեռնէ*, from the lord.
6. *Տերամբ*, with *or* by the lord.

PLURAL

1. *Տեարք*, the Lords, the Masters.
2. *Տեարց* or *տերանց*, of the lords.
3. *Տեարց*, *տերանց* or *ցտեարս*, to the lords.
4. *զՏեարս*, the lords.
5. *'ի Տեարց* or *'ի տերանց*, from the lords.
6. *Տերամբք*, with *or* by the lords.

SINGULAR

1. *Աւր* or *օր*, the day.
2. *Աւուր*, of the day.
3. *Աւուր* or *յաւր* or *յօր*, to the day.
4. *զԱւր* or *զօր*, the day.
5. *յԱւրէ* or *յօրէ*, from the day.
6. *Աւուրբ*, with *or* by the day.

PLURAL

1. *Աւուրք*, the days.
2. *Աւուրց*, of the days.
3. *Աւուրց* or *յաւուրս*, to the days.
4. *զԱւուրս*, the days.
5. *յԱւուրց*, from the days.
6. *Աւուրբք*, with *or* by the days.

SINGULAR

1. *Հայր*, the father.
2. *Հաւր* or *հօր*, of the father.
3. *Հաւր*, *հօր* or *ցհայր*, to the father.
4. *զՀայր*, the father.
5. *'ի Հաւրէ* or *'ի հօրէ*, from the father.
6. *Հարբ*, with *or* by the father.

PLURAL

1. *Հարբք*, the fathers.
2. *Հարց* or *հարանց*, of the fathers.
3. *Հարց*, *հարանց* or *ցհարս*, to the fathers.
4. *զՀարս*, the fathers.
5. *'ի Հարց* or *'ի հարանց*, from the fathers.
6. *Հարբքք*, with *or* by the fathers.

TENTH DECLENSION

SINGULAR

1. *Տիգրանն*, Tigranes.
2. *Տիգրանայ*, of Tigranes.
3. *Տիգրանայ*, or *'ի Տիգրանն*, to Tigranes.
4. *զՏիգրանն*, Tigranes.
5. *'ի Տիգրանայ*, from Tigranes.
6. *Տիգրանաւ*, with *or* by Tigranes.

SINGULAR

1. *Հեղինէ*, Helena.
2. *Հեղինեայ*, of Helena.

3. Հեղինեայ or առ Հեղինէ, to Helena.
4. զՀեղինէ, Helena.
5. 'ի Հեղինեայ, from Helena.
6. Հեղինեաւ, with or by Helena.

ADJECTIVE

An adjective is a word added to a Substantive to express its quality.

Adjectives in the Armenian language admit besides the number or case the degrees of comparison.

The Comparatives are formed in three modes: 1. with the particle *գոյն*, as *բարի*, good, *բարեգոյն*, better. *չար* bad, *չարագոյն*, worse. *բազում*, much, many, *բազմագոյն*, more; 2. with the prepositions *քան*, *ևս* *առաւել*, as *մեծ*, great, *մեծ քան*, *մեծ ևս*, *առաւել մեծ*, greater; 3. with different cases of the substantive, as *մեծն մարգարէից*, greater than all prophets. *մեծն 'ի մարգարէս*, greater amongst the prophets.

The Superlatives are also formed in three manners: 1. with the particles *ամեն* or *ամեն, գեր, մեծ, երեք* or *ևս* put before them, as *ամենաբարի*, best. *ամենիմաստուն*, wisest, *գերամաքուր*, most clean. *մեծավայելուչ*, most convenient. *եռամեծ*, greatest; 2. by adding to them some adverbs, as *ևս մեծագոյն* or *մեծագոյն ևս*, greatest. *յոյժ վատ*

Թարագոյն, անհնարին չար, *worst*. ամենեւին գեղեցիկ, *most handsome*. Երեցս եղկելի, *most miserable*; 3. by redoubling the positives, as մեծամեծ, *greatest*. չարչար OR չար առաւել քան զչար, *worst*.

MIDDLE NOUNS

Those nouns are named *middle* or *mixed*, which are neither Substantives nor Pronouns, and are classed generally in English among the Adjectives.

They are of five kinds: Numeral, Partitive, General, Interrogative, and Relative.

THE NOUNS NUMERAL

The nouns numeral are of five kinds: Absolute, Cardinal, Separative, Distributive, and Replicative.

ABSOLUTE

Մի or մէն, մու, եզ, one.

Երկու, two.

Երեք, or եռ, երբ, three.

Չորք or չորս, four.

Հինգ, five.

Վեց, six.

Եւթն or եօթն, seven.

- Ութ, eight.
 Ինն, nine.
 Տասն, ten.
 Մետասան, eleven.
 Երկոտասան, twelve.
 Երեքտասան, thirteen.
 Չորեքտասան, fourteen.
 Հնգետասան, fifteen.
 Վեշտասան, sixteen.
 Եօթնևտասան or Էթնուտասան, seventeen.
 Ութևտասան or ութուտասան, eighteen.
 Իննևտասան or Իննուտասան, nineteen.
 Քսան, twenty.
 Քսան և մի, twenty one.
 Երեսուն, thirty.
 Երեսուն և երկու, thirty two.
 Քառասուն, forty.
 Քառասուն և երեք, forty three.
 Յիսուն, fifty.
 Յիսուն և չորք, fifty four.
 Վաթսուն, sixty.
 Եւթանասուն or Եօթանասուն, seventy.
 Ութսուն, eighty.
 Իննսուն, ninety.
 Իննսուն և ինն, ninety nine.
 Հարիւր, hundred.
 Երկերիւր, two hundred.
 Երեքհարիւր, three hundred.
 Չորեքհարիւր, four hundred.
 Հինգհարիւր, five hundred.
 Վեցհարիւր, six hundred.

Եօթնհարիւր, seven hundred.

Ութհարիւր, eight hundred.

Իննհարիւր, nine hundred.

Հազար, thousand.

Բելք or բիւք, ten thousand.

CARDINAL

Առաջին or առաջնորդ, առաջներորդ, նախկին,
նախնի, first.

Երկրորդ, second.

Երրորդ or երիւր, third.

Չորրորդ or չորիւր, քառորդ, fourth.

Հինգերորդ, fifth.

Վեցերորդ, sixth.

Եւթներորդ, seventh.

Ութերորդ, eighth.

Իններորդ, ninth.

Տասներորդ, tenth.

Քսաներորդ, twentieth.

Երեսներորդ, thirtieth.

Քառասներորդ, fortieth.

Յիսներորդ, fiftieth.

Վաթսաներորդ, sixtieth.

Եւթանասներորդ, seventieth.

Ութսաներորդ, eightieth.

Իննսներորդ, ninetieth.

Հարիւրերորդ, or հարիւրորդ, hundredth.

Երկերիւրերորդ, two hundredth.

Հազարերորդ, thousandth.

SEPARATIVE

- Միակ, one, sole, only.
 Երկեակ or երկակ, two only, two.
 Երրեակ, three only, three.
 Չորեակ or քառեակ, four only, four.
 Հնգեակ, five only, five.
 Տասնեակ, ten only, ten.
 Եւթանասնեակ, seventy only, seventy.
 Հարիւրեակ, hundred only, hundred.

DISTRIBUTIVE

- Երկոցեան or երկոցին, both, the two.
 Երեցեան or երեցին, the three.
 Չորեցեան or չորեցին, the four.
 Եւթանեցեան or եւթանեցին, the seven.
 Երկոտասանեցեան or երկոտասանեցին, the
 twelve.
 Երկաքանչիւր, both, one and the other.

REPLICATIVE

- Երկպատիկ or կրկին, double, two.
 Երեքպատիկ, եռապատիկ or երեքկին, triple,
 treble, threefold.
 Չորեքպատիկ, քառապատիկ or չորեքկին, four-
 fold.
 Հնգապատիկ, quintuple, fivefold.
 Եւթնապատիկ, sevenfold.
 Տասնապատիկ, tenfold.
 Հարիւրապատիկ, hundredfold.
 Հազարապատիկ, thousandfold.

THE NOUNS PARTITIVE

Ոմն, ոք, իք, some, somebody, one, any, whoever.

Իմն, ինչ, a, one, some, certain, single, any.

Միմեանց or իրերաց, of one, of the other.

Իւրացանչիւր or անցնիւր, each, every, any.

Մեւ or միւս, other, another.

Այլ ոք, այլ ոմն, another.

Այլ իմն, այլ ինչ, another, different.

Միւս ոմն, another.

Իւրացանչիւր ոք, every one.

Իւրացանչիւր ինչ, every or any thing.

Մի մի, every, any.

Քանի ինչ or քանի մի, some, not many.

THE NOUNS GENERAL

Ամենայն or ամէն, all, every, any.

Ամենեքեան or ամենեքին, all, every one.

Բոլոր, all, whole, entire, total.

Բոլորեքեան or բոլորեքին, all, every one.

Համայն, համակ, համօրէն, բնաւ, ողջոյն, all, whole, entire, total, complete.

Ամենայն ոք, every one.

Ամենայն ինչ, every or any thing.

Որ ոք, whoever, whosoever.

Որ ինչ, whatsoever.

Ոչ ոք, none, not one, not any, nobody.

Ոչ ինչ or ոչ մի ինչ, nothing, not any thing.

THE NOUNS INTERROGATIVE

- Ո՞ր or ո՞ր, who? which person?
 Ո՞ր, who? which?
 Ի՞նչ, what? which?
 Քանի՞, how much? how many?
 Ո՞վ ոք, ո՞ ոք, ո՞ր ոք whoever? who?
 Ո՞ր իմն, զի՞նչ ինչ, whatever? what?
 Ո՞րպիսի, զի՞նչպիսի, what? which?
 Ո՞րքան, ո՞րչափ, how much? how many?

THE NOUNS RELATIVE

- Այսպիսի, սոյնպիսի, such, like, same, similar, as, so.
 Այդպիսի, դոյնպիսի, so, as, like, similar.
 Այնպիսի, նոյնպիսի, so, as, as that, like that.
 Այսքան, սոյնքան, so much, as many.
 Այսչափ, սոյնչափ, so much, as many.
 Այդքան, դոյնքան, so many, so much.
 Այդչափ, նոյնքան, so many, so much.
 Այնքան, նոյնքան, so many, so much.
 Այնչափ, նոյնչափ, so many, so much, so much as.

All these middle nouns are declined under one of the ten declensions of nouns substantive, except *ամն* and *ոք*, which are differently declined in the singular, but similarly in the plural number, as.

SINGULAR

1. Ոմն, one, some.	Ոք, one, any person.
2. Ուրումն, of one.	Ուրուք, of any.
3. Ումեմն, to one.	Ումեք, to any.
4. Չմն, one.	Չք, any.
5. յՈւմեմնէ, from one.	յՈւմեքէ, from any.
6. Ոմամբ, with or by one.	Ոմամբ, with or by any.

PLURAL

1. Ոմանք, some.
2. Ոմանց, of some.
3. Ոմանց or յոմանս, ցոմանս, to some.
4. Չմանս, some.
5. յՈմանց, from some.
6. Ոմամբք, with or by some.

PRONOUN

Pronouns stand in place of nouns and, like them, have case, number, and particularly the first, second and third persons, as ես, *I*. դու, *thou*. նա, *he*.

In Armenian they have no genders.

There are four kinds of pronouns: Substantive or Personal, as ես, *I*. դու, *thou*. ինքն, *he himself*. իւր, *oun, himself*. Definitive, as սա, *this (person or thing)*. դա,

that (person or thing). *ኔሠ*, *that, he, she, it*. Possessive, as *ኮሰ* or *ኮሰግክን*, *my, mine*. *ሐይ* or *ሐይግክን*, *our, our's*. *ጸግ* or *ጸግክን*, *thy, thine*. *ልይ* or *ልይግክን*, *your, your's*. *ኪየ* or *ኪየሠግ ክን*, *his, hers, its*. *ኪየኤሠንግ*, *their, their's*. And Relative, as *ኣየ*, *who, which, that, what*.

The three letters *ሀ*, *የ*, *ኒ*, are called Articles-distinctive-of-the-persons; and joined to the terminations of words and verbs, shew their persons or order, and are used as pronouns personal, possessive, and definitive, as *ሐሠየሀ*, *I who am a man, or my man, or this man*; *ሐሠየየ*, *thou who art a man, or thy man, or that man*; *ሐሠየኒ*, *he who is a man, or his man or that man*.

DECLENSIONS OF THE PERSONAL PRONOUNS

1. Person.

SINGULAR

1. *ኪሀ*, I.
2. *ኮሰ*, of me, mine *or* my.
3. *ኮኔል*, *ጸክሀ*, *ሠላ ኮሀ*, to me.
4. *ጸክሀ*, me.
5. *ጸክኔኔ*, from me.
6. *ኮኔላ*, with *or* by me.

PLURAL

1. *U^hg*, we.
2. *U^hp*, of us, our *or* our's.
3. *U^hq*, *g^hh^q*, *uⁿ h^hq*, to us.
4. *qU^hq*, us.
5. 'h *U^hh^hg*, from us.
6. *U^hg*, or *h^hog*, with *or* by us.

2. *Person.*

SINGULAR

1. *ʔⁿ*, thou.
2. *ʔⁿ*, of thee, thine *or* thy.
3. *ʔ^hq*, *uⁿ g^hq*, *g^hh^q*, to thee.
4. *qʔ^hq*, thee.
5. 'h *ʔ^hh^h*, from thee.
6. *ʔ^h*, with *or* by thee.

PLURAL

1. *ʔⁿg* ye *or* you.
2. *g^hp*, of you, your *or* your's.
3. *g^hq*, *g^hh^q*, *uⁿ h^hq*, to you.
4. *qg^hq*, you.
5. 'h *g^hh^hg*, from you.
6. *g^hg* or *h^hog*, with *or* by you.

3. *Person.*

SINGULAR

1. *ինքն*, he *or* himself.
2. *ինքեան*, of him *or* his.
3. *ինքեան*, or *սա ինքն*, to him.
4. *զինքն*, him.
5. *յինքենէ*, from him.
6. *ինքեամբ*, with *or* by him.

PLURAL

1. *ինքեանք*, they *or* themselves.
2. *ինքեանց*, of them, their *or* their's.
3. *ինքեանց*, or *սա ինքեանս*, to them.
4. *զինքեանս*, them.
5. *յինքեանց*, from them.
6. *ինքեամբք*, with *or* by them.

ինքն alone signifies *he, she*, but accompanied by another pronoun signifies *self*, as *ես ինքն*, myself. *դու ինքն*, thyself. *սա ինքն*, himself.

SINGULAR

- 1.
2. *իւր* or *իւրեան*, his.
3. *իւր*, *իւրեան* or *սա իւր*, to him, to himself.
- 4.
5. *յիւրմէ*, from him, from himself.

6. *Իւրև, իւրեաւ* or *իւրեամբ*, with *or* by him *or* himself.

PLURAL

- 1.
2. *Իւրեանց*, their, their's.
3. *Իւրեանց*, to them *or* to themselves.
- 4.
5. *յԻւրեանց*, from them, from themselves.
6. *Իւրեամբք*, with *or* by them *or* themselves.

*Declensions of Definitive Pronouns Personal.*1. *Person.*

SINGULAR

1. *Սա*, this (person).
2. *Սորա*, of this.
3. *Սմա* or *սո սա*, to this.
4. *զՍա*, this.
5. *'ի Սմանէ*, from this.
6. *Սովաւ*, with *or* by this.

PLURAL

1. *Սոքա*, these (persons).
2. *Սոցա*, of these.
3. *Սոցա* or *սո սոսա*, to these.
4. *զՍոսա*, these.
5. *'ի Սոցանէ*, from these.
6. *Սոքաւք* or *սոքօք*, by *or* with these.

2. *Person.*

S I N G U L A R

1. *Դա*, that (person).
2. *Դորա*, of that.
3. *Դմա* or *ցդա*, to that.
4. *զԴա*, that.
5. *'ի Դմանէ*, from that.
6. *Դովաւ*, by *or* with that.

P L U R A L

1. *Դոքա*, those (persons).
2. *Դոցա*, of those.
3. *Դոցա* or *առ դոսա*, to those.
4. *զԴոսա*, those.
5. *'ի Դոցանէ*, from those.
6. *Դոքաւք*, or *դոքօք*, by *or* with those.

3. *Person.*

S I N G U L A R

1. *Նա*, that (person), he, she.
2. *Նորա*, of that.
3. *Նմա*, or *ցնա*, *առ նա*, to that.
4. *զՆա*, that.
5. *'ի Նմանէ*, from that.
6. *Նովաւ*, by *or* with that.

P L U R A L

1. *Նոքա*, those.
2. *Նոցա*, of those.

3. Նոցա or առ նոսա, ցնոսա, to those.
4. զնոսա, those.
5. 'ի նոցանէ, from those.
6. Նորաւք or նորօք, by or with those.

Declensions of Definitive Pronouns Adjective.

1. Person.

SINGULAR

1. Այս, this (person or thing).
2. Այսք or այսորիկ, of this.
3. Այսմ, այսմիկ or առ այս, to this.
4. զԱյս, this.
5. յԱյսմանէ, from this.
6. Այսու or այսուիկ, by or with this.

PLURAL

1. Այսք or այսորիկ, these.
2. Այսց or այսոցիկ, of these.
3. Այսց, այսոցիկ or առ այսոսիկ, to these.
4. զԱյսոսիկ, these.
5. յԱյսց or յայսցանէ, from these.
6. Այսորիւք or այսորիմքք, by or with these.

2. Person.

SINGULAR

1. Այդ, that (person or thing).
2. Այդք or այդորիկ, of that.
3. Այդմ, այդմիկ or առ այդ, to that.

4. զԱյդ, that.
5. յԱյդանէ, from that.
6. Այդու or այդուիկ, by or with that.

PLURAL

1. Այդք or այդոքիկ, those.
2. Այդց or այդոցիկ, of those.
3. Այդց, այդոցիկ or առ այդոսիկ, to those.
4. զԱյդոսիկ, those.
5. յԱյդց or յայդցանէ, from those.
6. Այդոքիւք or այդոքիմբքք, by or with those.

3. Person.

SINGULAR

1. Այս, that (person or thing).
2. Այնք or այնոքիկ, of that.
3. Այնմ, այնմիկ or առ այն, to that.
4. զԱյն, that.
5. յԱյնմանէ, from that.
6. Այնու or այնուիկ, by or with that.

PLURAL

1. Այնք or այնոքիկ, those.
2. Այնց or այնոցիկ, of those.
3. Այնց, այնոցիկ or առ այնոսիկ, յայնս, to those.
4. զԱյնոսիկ or զայնս, those.
5. յԱյնց or յայնցանէ, from those.
6. Այնոքիւք or այնոքիմբքք, by or with those.

Other Definitive Pronouns Adjective.

1. *Person.*

SINGULAR

1. Սոյն, this same (person *or* thing).
2. Սորին *or* սորուն, of this same.
3. Սմին *or* առ սոյն, to this same.
4. զՍոյն, this same.
5. (ի Սոյն *or* 'ի սմին) from this same.
6. Սովին *or* սովիմբ, by *or* with this same.

PLURAL

1. Սոյնք *or* սոքին, these same.
2. Սոցին, սոցուն *or* սոցունց, of these same.
3. Սոցին *or* պռ սսսին, առ սոյնս, to these same.
4. զՍոյնս, զսսսին, these same.
5. 'ի Սոցունց, from these same.
6. Սովիմբք, սոքիմբք, *or* սոքումբք, by *or* with these same.

2. *Person.*

SINGULAR

1. Դոյն, that same (person *or* thing).
2. Դորին *or* դորուն, of that same.
3. Դմին *or* առ դոյն, to that same.
4. զԴոյն, that same.
5. (ի Դոյն *or* 'ի դմին) from that same.

6. *Դովին* or *դովիմբ*, by *or* with that same.

PLURAL

1. *Դոյնք*, or *դորին*, those same.
2. *Դոցին*, *դոցուն* or *դոցունց*, of those same.
3. *Դոցին* or *առ դոսին*, *առ դոյնս*, to those same.
4. *զԴոյնս* or *զդոսին*, those same.
5. *'ի Դոցունց*, from those same.
6. *Դովիմբք*, *դոցիմբք* or *դոքումբք*, by *or* with those same.

3. *Person.*

SINGULAR

1. *Նոյն*, that same (person *or* thing).
2. *Նորին* or *նորուն*, of that same.
3. *Նմին* or *առ նոյն*, to that same.
4. *զՆոյն*, that same.
5. (*'ի Նոյն* or *'ի նմին*) from that same.
6. *Նովին* or *նովիմբ*, by *or* with that same.

PLURAL

1. *Նոյնց* or *նոքին*, those same.
2. *Նոցին*, *նոցուն* or *նոցունց*, of those same.
3. *Նոցին* or *առ նոսին*, *առ նոյնս*, to those same.
4. *զՆոյնս*, or *զնոսին*, those same.
5. *'ի Նոցունց*, from those same.
6. *Նովիմբք*, *նոքիմբք* or *նոքումբք*, by *or* with those same.

The Definitive pronouns are accompanied sometimes with the pronoun *ինքն*, *self*, as, *սա ինքն*, *this self-same*. *դա ինքն*, *that self-same* or *himself*. *նա ինքն*, *that self-same* or *himself*. *այս ինքն*, *this same*. *նոյն ինքն*, *same, that same*.

Declensions of Pronouns Possessive.

The Possessive pronouns are formed of personal and definitive pronouns; the second case of these forms the first case of the possessive.

1. *Person.*

S I N G U L A R

1. *իմ*, my (mine).
2. *իմոյ*, of my.
3. *իմում*, or *սա իմ*, to my.
4. *զիմ*, my.
5. *յիմմէ* or *յիմոյ*, from my.
6. *իմով*, by or with my.

PLURAL

1. *իմք*, my.
2. *իմոց*, of my.
3. *իմոց*, *սա իմս*, to my.
4. *զիմս*, my.
5. *յիմոց*, from my.
6. *իմովք*, by or with my.

SINGULAR

1. *Մեր*, our.
2. *Մերոյ*, of our, our's.
3. *Մերում*, to our.
4. *զՄեր*, our.
5. *'ի Մերմէ* or *'ի մերոյ*, from our.
6. *Մերով*, by *or* with our.

PLURAL

1. *Մերք*, our.
2. *Մերոց*, of our.
3. *Մերոց*, to our.
4. *զՄերս*, our.
5. *'ի Մերոց*, from our.
6. *Մերովք*, by *or* with our.

2. *Person.*

SINGULAR

1. *Ին*, thy (thine).
2. *Իոյ*, of thy.
3. *Իոյ*, or *քում*, to thy.
4. *զԻն*, thy.
5. *'ի Ինմմէ* or *'ի քոյ*, from thy.
6. *Իով*, by *or* with thy.

PLURAL

1. *Իոցք*, thy.
2. *Իոց*, of thy.
3. *Իոց* or *'ի քոյս*, to thy.

4. *qʔnɔu*, thy.
5. *'t ʔnɔg*, from thy.
6. *ʔnɔɔɔ*, by *or* with thy.

SINGULAR

1. *ʔhɔ*, your.
2. *ʔhɔnɔj*, of your, your's.
3. *ʔhɔnɔɔ*, to your.
4. *qʔhɔ*, your.
5. *'t ʔhɔɔɔ* or *'t ʔhɔnɔj*, from your.
6. *ʔhɔnɔɔ*, by *or* with your.

PLURAL

1. *ʔhɔɔ*, your.
2. *ʔhɔnɔg*, of your.
3. *ʔhɔnɔg*, to your.
4. *qʔhɔu*, your.
5. *'t ʔhɔnɔg*, from your.
6. *ʔhɔnɔɔɔ*, by *or* with your.

3. *Person.*

SINGULAR

1. *hɔ*, his *or* her.
2. *hɔnɔj*, of his.
3. *hɔnɔɔ*, to his.
4. *qhɔ*, his.
5. *ʃhɔɔɔ* or *ʃhɔnɔj*, from his.
6. *hɔnɔɔ*, by *or* with his.

PLURAL

1. *իւրք*, his.
2. *իւրոց*, of his.
3. *իւրոց*, to his.
4. *զիւրոց*, to his.
5. *յիւրոց*, from his.
6. *իւրովք*, by or with his.

From the genitives of these are formed other possessives with a particle *իւն*: they have the same signification, but are declined with prepositions, and are these: *իմոյին*, my, mine. *քոյին*, thy, thine. *մերոյին*, our. *ձերոյին*, your. *իւրոյին*, his or her own.

The same possessives are formed also in this manner: *իմային*, my, mine. *մերային*, our. *ձերային*, your: *իւրային*, his. *իւրեանցային*, their: and these are declined.

*Declensions of possessives derived from
the Definitives.*

1. Person.

S I N G U L A R

1. *Սորա* his or her.
2. *Սորայոյ*, of his.
3. *Սորայում*, to his.
- 4.
- 5.
6. *Սորայով*, by or with his.

PLURAL

1. Սորայք, his or her.
2. Սորայց or սորայոց, of his.
3. Սորայց, or սորայոց, to his.
4. զՍորայս, his.
5. 'ի Սորայոց, from his.
6. Սորայովք, by or with his.

SINGULAR

1. Սոցա, their.
2. Սոցայոյ, of their.
3. Սոցայում, to their.
- 4.
- 5.
6. Սոցայով, by or with their.

PLURAL

1. Սոցայք, their.
2. Սոցայց or սոցայոց, of their.
3. Սոցայց or սոցայոց, to their.
4. զՍոցայս, their.
5. 'ի Սոցայոց, from their.
6. Սոցայովք, by or with their.

2. Person.

SINGULAR

1. Դորայ, his or her.
2. Դորայոյ, of his.
3. Դորայում, to his.

4.

5.

6. *Դորայով*, by *or* with his.

PLURAL

1. *Դորայք*, his *or* her.2. *Դորայց* or *դորայոց*, of his.3. *Դորայց*, *դորայոց* or *'ի դորայս*, to his.4. *զԴորայս*, his.5. *'ի Դորայոց*, from his.6. *Դորայովք*, by *or* with his.

SINGULAR

1. *Դոցա*, their.2. *Դոցայոյ*, of their.3. *Դոցայում*, to their.

4.

5.

6. *Դոցայով*, by *or* with their.

PLURAL

1. *Դոցայք*, their.2. *Դոցայց* or *դոցայոց*, of their.3. *Դոցայս*, or *'ի դոցայս*, to their.4. *զԴոցայս*, their.5. *'ի Դոցայոց*, from their.6. *Դոցայովք*, by *or* with their.

3. *Person.*

SINGULAR

1. *Նորա*, his *or* her.
2. *Նորայոյ*, of his.
3. *Նորայում*, to his.
- 4.
- 5.
6. *Նորայով*, by *or* with his.

PLURAL

1. *Նորայք*, his *or* her.
2. *Նորայց* *or* *նորայոց*, of his.
3. *Նորայց*, *նորայոց* *or* *'ի նորայս*, to his.
4. *զնորայս*, his.
5. *'ի նորայոց*, from his.
6. *Նորայովք*, by *or* with his.

SINGULAR

1. *Նոցա*, their.
2. *Նոցայոյ*, of their.
3. *Նոցայում*, to their.
- 4.
- 5.
6. *Նոցայով*, by *or* with their.

PLURAL

1. *Նոցայց*, their.
2. *Նոցայց* *or* *նոցայոց*, of their.
3. *Նոցայց* *or* *'ի նոցայս*, to their.

4. զՆոցայս, their.
5. 'ի Նոցայոց, from their.
6. Նոցայովք, by or with their.

Declensions of the Pronoun Relative.

S I N G U L A R

1. ՈՐ or ո, who, which, what, that.
2. ՈՐոյ, whose, of which.
3. ՈՐում or առ որ, to whom, to which.
4. զՈՐ, whom.
5. յՈՐմէ or յորոյ, from whom, from which.
6. ՈՐով, with or by whom or which.

P L U R A L

1. ՈՐք, who, which, what, that.
2. ՈՐոց, whose, of which.
3. ՈՐոց or առ որս, to which.
4. զՈՐս, which.
5. յՈՐոց, from which.
6. ՈՐովք, by or with which.

V E R B

The verb signifies to be, to do, or to suffer with tense, number and person.

Five properties belong to the verb: Kind, Tense or Time, Number, Person and Conjugation.

K I N D

There are four kinds of verbs: Substantive, Active, Passive, and Neutral.

The first denotes existence, as, *եմ* *I am*; *գոմ*, *I do exist*. The second action, as, *առնեմ*, *I do, I make*. The third sufferance, as, *առնիմ*, *I am done or made*. The fourth the action subsisting in itself, as, *աշխատիմ*, *I labour*; *գնամ*, *I go*.

There is also another kind called Common, which signifies the action as well as the sufferance, as, *դատիմ*, *I judge*, and *I am judged*.

T E N S E

There are three tenses of the verb: the Present, as, *գրեմ*, *I write*. Past, as, *գրեցի*, *I wrote*: and Future, as, *գրեցից*, *I shall write*.

The past is either Imperfect, as, *գրէի*, *I was writing*; or Perfect, as, *գրեցի*, *I wrote*.

The ancient grammarians add two other perfect tenses: the Preter-perfect, as, *գրեալ եմ*, *I have written*, and the Preter-plu-perfect, as, *գրեալ էի*, *I had written*; but these tenses do not necessarily belong to the Armenian language.

NUMBER

The verb has two numbers: Singular, as, *qꝛhuf*, I write; and Plural, as, *qꝛhufg*, we write.

PERSON

The persons are three: First, as, *qꝛhuf*, I write; Second, as, *qꝛhu*, thou writest; and Third, as, *qꝛt*, he writes.

CONJUGATION

The variation of a verb in its tenses, numbers, and persons is called conjugation.

Conjugation is either Regular or Irregular.

Regular conjugation changes regularly in the termination of the verb without any omission.

The irregular conjugation wants some tense or mood, and is called *Defective*; or in some tense or mood deviates from the rule, and is called *Devious*; or wants the first and second person, and is called *Impersonal*.

MOODS OF THE VERB

The manner of signifying some action is called the Mood. There are four in the

regular verbs: Indicative, Imperative, Subjunctive and Infinitive.

When the verb indicates some action, affirming it simply, it is called the indicative, as, *զրեմ*, I write; *զրեցի*, I wrote; *զրեցից*, I shall write.

When it commands or prohibits, it is called imperative, as, *զրեա՛*, write thou or do thou write; *մի՛ զրեր*, do thou write not.

When it expresses a suspended action, or dependent upon another verb to complete the sense, it is called subjunctive, as, *եթէ զրեցեմ*, if I write.

When one action is denoted without tense, number or person, the mood is called infinitive, as, *զրել*, to write.

The indicative has three tenses, with persons and numbers. The imperative has two tenses: present and future; it has two numbers, but in the singular has no first person, because he who speaks does not command himself. In the plural however there is a first person, because other persons are addressed and commanded.

The subjunctive has the numbers, and persons perfect; but in the tenses has only the present and the future, because the Armenian language has not properly the past tense of subjunctive.

The infinitive has neither tense, number, nor person; whence it is used as a

noun, and declined in the singular, and is then called the Gerund.

Example.

SINGULAR

1. Գրեալ, to write.
2. Գրեալոյ, of writing.
3. Գրեալոյ or 'ի գրեալ, to writing.
4. զԳրեալ, the writing.
5. 'ի Գրեալոյ, from writing.
6. Գրեալով, writing, with *or* by writing.

The Conjugations of the verbs are four, and are distinguished by the last vowels of their indicatives, which are *ե, ա, ու, ի*.

The indicative of the first conjugation ends with the vowel *ե*, as, շարժեալ, I *move*; of the second with *ա*, as, լուսանալ, I *wash*; of the third with *ու*, as, հեղում, I *pour out*; of the fourth with *ի*, as, ուսանիմ, I *learn*.

Every conjugation although different in its moods, tenses, numbers and persons, preserves the first syllable of its indicative, excepting such verbs as are Devisous.

Every person and tense of the verb ending in *ք* or *ւ*, is plural. *ք* is the sign of the first and second person, and *ւ* of the third; provided only that *ւ* be not the article distinctive of the person, because it then would be singular.

Every verb which terminates in *d*, is in the first person; in *u*, is in the second person; verbs ending in *h* or *g*, are in the first or second person; verbs ending in *k*, *uz*, *uz*, *uj* or *ulk*, in the third person; and those terminating in *p*, are in the second and third person.

In every conjugation the future of the indicative is formed by adding the letter *g* to the perfect, as *շարժեցի*, I moved, *շարժեցից*, I shall move; *լուացի*, I washed, *լուացից*, I shall wash; *հեղի*, I poured out, *հեղից*, I shall pour out; *ուսայ*, I learned, *ուսայց*, I shall learn.

PARTICIPLE

The participle is formed by adding to the termination of the verb the particles *ոյ* or *ող* (sign of the present), *ուլ* (sign of the past) *ոց* or *ի* (sign of the future).

As a verb, it has tense; and as a noun, cases and numbers.

Example.

Present.

SINGULAR

1. *Գրող* or *գրող*, he who writes, or is writing.

2. Գրողի, of him who writes.
3. Գրողի or առ գրողն, to him who writes.
4. զԳրող, him who writes.
5. 'ի Գրողէ, from him who writes.
6. Գրողաւ, by or with him who writes.

PLURAL

1. Գրողք, those who write, or who are writing.
2. Գրողաց, of those who write.
3. Գրողաց or առ գրողս, to those who write.
4. զԳրողս, those who write.
5. 'ի Գրողաց, from those who write.
6. Գրողաւք or գրողօք, by or with those who write.

Past

SINGULAR

1. Գրեալ, written or wrote.
2. Գրելոյ, of written.
3. Գրելոյ or առ գրեալն, to written.
4. զԳրեալն, written.
5. 'ի Գրելոյ, from written.
6. Գրելով, by or with written.

PLURAL

1. Գրեալք, written or wrote.
2. Գրելոց, of written.
3. Գրելոց or առ գրեալս, to written.

4. զԳրեալս, written.
5. 'ի Գրելոց, from written.
6. Գրելովք, by or with written.

Future

The future ending in *ոց*, is declined only with prepositions, as,

S I N G U L A R

1. Գրելոց, to be written.
3. 'ի Գրելոց, to that to be written.
4. զԳրելոց, to be written.

P L U R A L

1. Գրելոցք, to be written.
3. 'ի Գրելոցս, to that to be written.
4. զԳրելոցս, to be written.

The future terminated in *ի*, is declined thus,

S I N G U L A R

1. Գրելի, to be written.
2. Գրելոյ, of that to be written.
3. Գրելոյ or առ գրելի, to that to be written.
4. զԳրելի, to be written.
5. 'ի Գրելոյ, from that to be written.
6. Գրելեալ, by or with that to be written.

PLURAL

1. Գրեւիք, to be written.
2. Գրեւաց, of that to be written.
3. Գրեւեաց or 'ի գրեւիս, to that to be written.
4. զԳրեւիս, to be written.
5. 'ի Գրեւեաց, from that to be written.
6. Գրեւաւք or գրեւեօք, by or with that to be written.

Specimen of the four conjugations of the verbs regular with their moods, tenses, numbers and persons.

INDICATIVE

Present.

<i>Sing. Pers.</i>	<i>Plur. Per.</i>
1. Շարժ-եմ-ես-է.	եմք-էք-են.
2. Լուան-ամ-աս-այ.	ամք-այք-ան.
3. Հեղ-ում-ուս-ու.	ումք-ոյք-ուն.
4. Ուսան-իմ-իս-ի.	իմք-իք-ին.

Imperfect.

1. Շարժ-էի-էիր-էր.	էաք-էիք-էին.
2. Լուան-այի-այիր-այր.	այաք-այիք-ային.
3. Հեղ-ուի-ուիր-ոյր.	ուաք-ուիք-ուին.
4. Ուսան-էի-էիր-էր.	էաք-էիք-էին.

Perfect.

1. Շարժ-եցի-եցեր-եաց .	եցաք-եցիք-եցին .
2. Լուա-ցի-ցեր-լուաց .	ցաք-ցիք-ցին .
3. Հեղ-ի-եր-հեղ .	աք-իք-ին .
4. Ուս-այ-ար-աւ .	աք-այք-ան .

Future.

1. Շարժ-եցից-եսցես-եսցէ .	եսցուք-եսլիք-եսցեն .
2. Լուա-ցից-սցես-սցէ .	սցուք-սլիք-սցեն .
3. Հեղ-ից-ցես-ցէ .	ցուք-լիք-ցեն .
4. Ուս-այց-ցիս-ցի .	ցուք-լիք-ցին .

IMPERATIVE

Present.

1. Շարժեա՛, մի՛ շարժեր .	Շարժեցէ՛ք, մի՛ շարժէք .
Շարժեսցէ՛, մի՛ շարժեսցէ .	Շարժեսցեն՛, մի՛ շարժեսցեն .
2. Լուա՛, մի՛ լուանար .	Լուացէ՛ք, մի՛ լուանայք .
Լուասցէ՛, մի՛ լուասցէ .	Լուասցեն՛, մի՛ լուասցեն .
3. Հե՛ղ, մի՛ հեղուր .	Հեղէ՛ք, մի՛ հողուք .
Հեղցէ՛, մի՛ հեղցէ .	Հեղցեն՛, մի՛ հեղցեն .
4. Ուսի՛ր, մի՛ ուսանիր .	Ուսարո՛ւք, մի՛ ուսանիք .
Ուսցի՛, մի՛ ուսցի .	Ուսցին՛, մի՛ ուսցին .

Future.

1. Շարժեսլի՛ր or շարժես-
ցես, շարժեսցէ՛ .	Շարժեսցո՛ւք, շարժեսլիք,
շարժեսցեն .
2. Լուասլի՛ր or լուասցես,
լուասցէ՛ .	Լուասցո՛ւք, լուասլիք,
լուասցեն .
3. Հեղլի՛ր or հեղցես, հեղ-
ցէ .	Հեղցո՛ւք, հեղլիք, հեղ-
ցեն .
4. Ուսլի՛ր or ուսանիլի՛ր,
ուսցի՛ .	Ուսցո՛ւք, ուսլիք or ուսա-
նիլիք, ուսցին .

SUBJUNCTIVE

The present is formed like that of indicative.

Future.

1. Շարժ-իցեմ-իցես-իցէ.	իցեմք-իցէք-իցեն.
2. Լուան-այցեմ-այցես-այցէ.	այցեմք-այցէք-այցեն.
3. Հեղ-ուցում-ուցուս-ուցու.	ուցումք-ուցուք-ուցուն.
4. Ուսան-իցիմ-իցիս-իցի.	իցիմք-իցիք-իցին.

INFINITIVE

1. Շարժ-ել.
2. Լուան-ալ.
3. Հեղ-ուլ.
4. Ուսան-իլ or ել.

PARTICIPLE

Present.

Շարժող or Շարժեցող. Լուացող. Հեղող. Ուսանող.

Past.

Շարժեալ. Լուացեալ. Հեղեալ. Ուսեալ.

Future.

Շարժելոց or Շարժելի. Լուանալոց or Լուանալի.
Հեղլոց or Հեղլի. Ուսանելոց or Ուսանելի.

CONJUGATIONS OF SUBSTANTIVE VERBS

Defective verb **ᵐ**, *I am.*

INDICATIVE

Present.

ᵐ, I am; **ᵐᵐ**, thou art; **ᵐ**, he is.
ᵐᵐᵐ, we are; **ᵐᵐ**, you are; **ᵐᵐᵐ**, they are.

Imperfect.

ᵐᵐ, I was. **ᵐᵐᵐ**, thou wast. **ᵐᵐ**, he was.
ᵐᵐᵐᵐ, we were. **ᵐᵐᵐᵐ**, you were. **ᵐᵐᵐᵐᵐ**, they were.

IMPERATIVE

ᵐᵐᵐ, be thou *or* do thou be.
ᵐᵐᵐᵐ, or **ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ**, be you *or* do you be.

SUBJUNCTIVE

ᵐᵐᵐᵐᵐ, I be. **ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ**, thou be. **ᵐᵐᵐᵐᵐ**, he be.
ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ, we be. **ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ**, you be. **ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ**, they be.

INFINITIVE

ᵐᵐ, to be.

PARTICIPLE

Past.

ᵐᵐᵐᵐ, been *or* having been.

Future.

ბეზღ, which is to be, or about to be.

Comparing this verb with the verb *აძრ-ძღ*, to move, of the first conjugation, it is clearly seen, that its conjugation is the basis of the latter.

Defective verb *ააღ*, I am or I exist.

INDICATIVE

Present.

ააღ, I am. *ააუ*, thou art. *ააჲ*, he is.

ააღჲ, we are. *ააჲჲ*, you are. *ააუნ*, they are.

Imperfect.

ააჲღ, thou wast. *ააჲღ*, he was.

ააჲუნ, they were.

SUBJUNCTIVE

Future.

ააღჲტ, he be, it may be, it would be.

ააღჲუნ, they be, they may be.

INFINITIVE

ააღ, to be, to exist.

PARTICIPLE

Present.

Գոյող, being.

The deficiencies of this verb are supplied by the means of the other substantive verbs.

The word **չիք** is used sometimes as a substantive verb, as, **չիք իմ սյր**, *I have no husband*, or *I am without a husband*, or *I am not married*; **ուսեալ բնաւ չիք**, *he has never learned*.

Substantive verb **Եղանիմ**, *I am made or done*.

INDICATIVE

Present.

Եղանիմ, I am made. **Եղանիս**, thou art made. **Եղանի**, he is made.

Եղանիմք, we are made. **Եղանիք**, you are made. **Եղանին**, they are made.

Imperfect.

Եղանէի, I was made. **Եղանէիր**, thou wast made. **Եղանէր**, he was made.

Եղանէաք, we were made. **Եղանէիք**, you were made. **Եղանէին**, they were made.

Perfect.

Եղէ or *եղայ*, I have been. *եղեր*, thou hast been. *եղև*, he has been.

Եղաք, or *եղեաք*, we have been. *եղէք*, or *եղայք*, you have been. *եղեն*, they have been.

Future.

Եղէց, I shall be. *եղիցիս*, thou shalt be. *եղիցի*, he shall be.

IMPERATIVE

Present.

Մի՛ եղանիր, be thou not. *եղիցի՛*, let him be. *Եղերո՛ւք*, be you. *մի՛ եղանիրք*, be you not. *եղիցի՛ն*, let them be.

SUBJUNCTIVE

The present is formed like that of the Indicative.

Future.

Եղիցիմ or *եղանիցիմ*, I shall be made. *եղիցիս*, thou shalt be made. *եղիցի*, he shall be made.

Եղիցիմք or *եղանիցիմք*, we shall be made. *եղիցիք*, you shall be made. *եղիցին*, they shall be made.

INFINITIVE

Եղանիլ, to be, to be made, to be done.

PARTICIPLE

Past.

Եղեալ, been, made, done, having been.

Future.

Եղանելոց or եղանելի, which is to be.

Substantive verb Լինիմ, *I am, I am made or done.*

INDICATIVE

Present.

Լինիմ, I am. Լինիս, thou art. Լինի, he is.
Լինիմք, we are. Լինիք, you are. Լինին, they
are.

Imperfect.

Լինէի, I was. Լինէիր, thou wast. Լինէր,
he was.

Լինէաք, we were. Լինէիք, you were. Լինէին,
they were.

Future.

Լիցիմ, I shall be. Լիցիս, thou shalt be. Լի-
ցի, he shall be.

Լիցուք, we shall be. Լիցիք or Լիջիք, you shall be. Լիցին, they shall be.

IMPERATIVE

Present.

Լի՛ք, be thou. Մի՛ Լինի՛ք, be thou not. Լիցի՛, let him be.

Լի՛ք, or Լիւրո՛ւք, be you. Մի՛ Լինի՛ք, be you not. Լիցի՛ն, let them be.

Future.

Լիջի՛ք or Լինիջի՛ք or Լիցի՛ս, be thou. Լիցի՛, let him be.

Լիցու՛ք, let us be. Լիջի՛ք, or Լինիջի՛ք, be you. Լիցի՛ն, let them be.

SUBJUNCTIVE

The present is like that of the Indicative.

Future.

Լինիցի՛մ, I be or may be. Լինիցի՛ս, thou be. Լինիցի՛, he be.

Լինիցի՛մք, we be. Լինիցի՛ք, you be. Լինիցի՛ն, they be.

INFINITIVE

Լինե՛լ, to be.

PARTICIPLE

Present.

Լինող, being.

Past.

Լեալ or Լիեալ, been, having been.

Future.

Լինեալոց or Լինեալի, which is to be.

FIRST CONJUGATION

Active Շարժել, *To move.*

INDICATIVE

Present.

Շարժեմ, I move. շարժես, thou movest.

շարժէ, he moves.

Շարժեմք, we move. շարժէք, you move.

շարժեն, they move.

Imperfect.

Շարժէի, I moved *or* was moving. շարժէիր, thou movedst *or* wast moving. շարժէր, he moved *or* was moving.

Շարժէաք, we moved *or* were moving. շարժէիք, you moved *or* were moving. շարժէին, they moved *or* were moving.

Perfect.

Շարժեցի, I moved. շարժեցեր, thou movedst.
շարժեաց, he moved.

Շարժեցաք, we moved. շարժեցիք, you moved.
շարժեցին, they moved.

As we have remarked above, the Preter-perfect, and Preter-plu-perfect are not properly formed in the Armenian language, because when the necessity occurs, they are accustomed to join the participle to the other tenses of the verb substantive.

Future.

Շարժեցից, I shall move. շարժեցես, thou shalt move.
շարժեցէ, he shall move.

Շարժեցուք, we shall move. շարժեալիք, you shall move.
շարժեցեն, they shall move.

IMPERATIVE

Present.

Շարժեա՛, move thou. մի՛ շարժեր, move thou not.
շարժեցէ՛, let him move.

Շարժեցէ՛ք, move you. մի՛ շարժէք, move you not.
շարժեցեն՛, let them move.

The negative particle մի՛, *not*, is also placed with the third person of the present, and before all the persons of the future in every conjugation.

Future.

Շարժես ջի՛ր or շարժեցես, move thou. շարժեցէ՛, let him move.

Շարժեցո՛ւք, let us move. շարժես ջի՛ք, move you. շարժեցեն՛, let them move.

SUBJUNCTIVE

The present is like that of the Indicative.

Future.

Շարժիցեմ, I move; I may, might, could, should, would move. շարժիցես, thou move, etc. շարժիցէ, he move, etc.

Շարժիցեմք, we move, etc. շարժիցէք, you move, etc. շարժիցեն, they move, etc.

The future of the indicative, of the imperative, and of the subjunctive from their affinity are adopted by turns in all the four conjugations.

INFINITIVE

Շարժել, to move.

PARTICIPLE

Present.

Շարժող or շարժեցող, moving, who moves.

Past.

Շարժեալ or շարժեցեալ, having moved.

Future.

Շարժելոց, which has to move.

All the verbs active and neuter-active, which in the first person of the perfect end in *կցի* or *ացի*, are thus conjugated; and also the verbs Transitive ending in *ացի*.

Passive **Շարժիլ**, *To be moved.*

The Passive of the first conjugation is formed by changing the *ւ* in the last syllable of the Active into *ի*; the *ցի* into *աց*; the *կց* into *աց*: besides a few other variations.

INDICATIVE

Present.

Շարժիմ, I am moved. **շարժիս**, thou art moved. **շարժի**, he is moved.

Շարժիմք, we are moved. **շարժիք**, you are moved. **շարժին**, they are moved.

Imperfect.

Շարժէի, I was moved. **շարժէիր**, thou wast moved. **շարժէր** or **շարժիւր**, he was moved.

Շարժէաք, we were moved. **շարժէիք**, you were moved. **շարժէին**, they were moved.

Perfect.

Ճարժեցայ, I have been moved. շարժեցար, thou hast been moved. շարժեցաւ, he has been moved.

Ճարժեցաք, we have been moved. շարժեցայք, you have been moved. շարժեցան, they have been moved.

Future.

Ճարժեցայց, I shall be moved. շարժեսցիս, thou shalt be moved. շարժեսցի, he shall be moved.

Ճարժեսցուք, we shall be moved. շարժիջիք, you shall be moved. շարժեսցին, they shall be moved.

IMPERATIVE

Present.

Ճարժեաց or շարժեցի՛ր, be thou moved. մի՛ շարժիր, be thou not moved. շարժեսցի՛, let him be moved.

Ճարժեցարո՛ւք, be you moved. մի՛ շարժիք, be you not moved. շարժեսցին, let them be moved.

Future.

Ճարժեսցի՛ր or շարժիջի՛ր, be thou moved. շարժեսցի՛, let him be moved.

Ճարժեսցու՛ք, let us be moved. շարժիջիք,

be you moved. *շարժեցի՛ն*, let them be moved.

SUBJUNCTIVE

The present is like that of the Indicative.

Future.

Շարժիցի՛մ, I shall be moved. *շարժիցի՛ս*, thou shalt be moved. *շարժիցի՛*, he shall be moved.

Շարժիցի՛մք, we shall be moved. *շարժիցի՛ք*, you shall be moved. *շարժիցի՛ն*, they shall be moved.

INFINITIVE

Շարժիլ or *շարժել*, to be moved.

PARTICIPLE

Past.

Շարժեալ or *շարժեցեալ*, moved, being moved.

Future.

Շարժելոց or *շարժելի*, which is to be moved.

In this manner many Neuter-passive and Common verbs are conjugated.

SECOND CONJUGATION

Active *Լուանալ, To wash.*

INDICATIVE

Present.

Լուանամ, I wash. Լուանաս, thou washest.
 Լուանայ, he washeth.
 Լուանամք, we wash. Լուանայք, you wash.
 Լուանան, they wash.

Imperfect.

Լուանայի, I washed *or* was washing. Լուանայիր, thou washedst *or* wast washing.
 Լուանայր, he washed *or* was washing.
 Լուանայաք, we washed *or* were washing.
 Լուանայիք, you washed *or* were washing.
 Լուանային, they washed *or* were washing.

Perfect.

Լուացի, I washed. Լուացեր, thou washedst.
 Լուաց, he washed.
 Լուացաք, we washed. Լուացիք, you washed.
 Լուացին, they washed.

Future.

Լուացից, I shall wash. Լուացես, thou shalt wash.
 Լուացէ, he shall wash.
 Լուացուք, we shall wash. Լուացիք, you shall wash.
 Լուացեն, they shall wash.

IMPERATIVE

Present and Future.

Լու՛ա՛, Լուսաջի՛ր, or Լուսցե՛ս, wash thou. մի՛
լուանար, wash thou not. Լուսցե՛, let him
wash.

Լուսացո՛ւք, let us wash. Լուսցե՛ք, or Լուսա-
ջի՛ք, wash you. Լուսցեն՛, let them wash.

SUBJUNCTIVE

Future.

Լուանայցեմ՛, I wash, may wash, might
wash, I could, should, would wash. Լուա-
նայցես, thou wash, etc. Լուանայցէ, he
wash, etc.

Լուանայցեմք, we wash. Լուանայցէք, you wash.
Լուանայցեն, they wash.

INFINITIVE

Լուանալ, to wash.

PARTICIPLE

Present.

Լուացող, washing, who washes.

Past.

Լուացեալ, having washed.

Future.

Լուանալոց, who has to wash.

Thus also are conjugated the verbs, which in the first person of the Perfect terminate in *ցայ*.

Passive *լուանիլ*, *To be washed*.

INDICATIVE

Present.

լուանիմ, I am washed. *լուանիս*, thou art washed. *լուանի*, he is washed.

լուանիմք, we are washed. *լուանիք*, you are washed. *լուանին*, they are washed.

Perfect.

լուացայ, I have been washed. *լուացար*, thou hast been washed. *լուացաւ*, he has been washed.

լուացաք, we have been washed. *լուացայք*, you have been washed. *լուացան*, they have been washed.

Future.

լուացայց, I shall be washed. *լուացիս*, thou shalt be washed. *լուացի*, he shall be washed.

լուացուք, we shall be washed. *լուասջիք*, you shall be washed. *լուացին*, they shall be washed.

IMPERATIVE

Present and Future.

- Լու՛ա՛, լուացի՛ր or լուսջի՛ր, be thou washed.
 լուացի՛, let him be washed.
 Լուացո՛ւք, let us be washed. լուսջի՛ք, be
 you washed. լուացի՛ն, let them be wa-
 shed.

SUBJUNCTIVE

- Լուանայցի՛մ, I may be washed. լուանայցի՛ս,
 thou mayest be washed. լուանայցի՛, he
 may be washed.
 Լուանայցի՛մք. we may be washed. լուանայ-
 ցի՛ք, you may be washed. լուանայցի՛ն, they
 may be washed.

INFINITIVE

- Լուանի՛լ, to be washed.

PARTICIPLE

Past.

- Լուացեալ, washed.

Future.

- Լուանալի, which is to be washed.

The Passives of the second conjugation are not so harmonious to the ear, whence they are sometimes formed by means of the verbs substantive, or the actives are adopted with a passive sense.

THIRD CONJUGATION

Active Հեղուլ, *To pour out.*

INDICATIVE

Present.

Հեղում, I pour out. հեղուս, thou pourest out. հեղու, he pours out.

Հեղումք, we pour out. հեղուք, you pour out. հեղուն, they pour out.

Imperfect.

Հեղուի, I poured out *or* was pouring out. հեղուիր, thou pour'dst out *or* wast pouring out. հեղոյր, he poured out *or* was pouring out.

Հեղուաք, we poured out *or* were pouring out. հեղուիք, you poured out *or* were pouring out. հեղուին, they poured out *or* were pouring out.

Perfect.

Հեղի, I poured out. հեղեր, thou pour'dst out. եհեղ *or* հեղ, he poured out.

Հեղաք, we poured out. հեղիք, you poured out. հեղին, they poured out.

Future.

Հեղից, I shall pour out. հեղցես, thou shalt pour out. հեղցէ, he shall pour out.

Հեղցուք, we shall pour out. հեղջիք, you shall pour out. հեղցեն, they shall pour out.

IMPERATIVE

Present and Future.

Հե՛ղ, հեղջի՛ր, or հեղցե՛ս, do thou pour out.
 մի՛ հեղուք, do thou not pour out. հեղցե՛, let him pour out.
 Հեղցո՛ւք, let us pour out. հեղե՛ք, or հեղջի՛ք, do you pour out. մի՛ հեղուք, do you not pour out. հեղցե՛ն, let them pour out.

SUBJUNCTIVE

Future.

Հեղուցու՛մ, I pour out; I may, might, could, should, would pour out. հեղուցուս, thou pour out, etc. հեղուցու, he pour out, etc.
 Հեղուցու՛մք, we pour out, etc. հեղուցուք, you pour out. հեղուցուն, they pour out. etc.

INFINITIVE

Հեղուլ, to pour out.

PARTICIPLE

Present.

Հեղող, pouring out.

Past.

Հեղեալ, having poured out.

Future.

Հեղևոց, who has to pour out.

In this manner also are conjugated the verbs which in the first person of the Perfect terminate in *այ* or *ևայ*.

Passive Հեղանիլ, *To be poured out.*

INDICATIVE

Present.

Հեղանիմ, I am poured out. Հեղանիս, thou art poured out. Հեղանի, he is poured out. Հեղանիմք, we are poured out. Հեղանիք, you are poured out. Հեղանին, they are poured out.

Perfect.

Հեղայ, I have been poured out. Հեղար, thou hast been poured out. Հեղաւ, he has been poured out.

Հեղաք, we have been poured out. Հեղայք, you have been poured out. Հեղան, they have been poured out.

Future.

Հեղայց, I shall be poured out. Հեղցիս, thou shalt be poured out. Հեղցի, he shall be poured out.

Հեղցուք, we shall be poured out. Հեղջիք, you shall be poured out. Հեղցին, they shall be poured out.

IMPERATIVE

Հեղի՛ր or Հեղցի՛ս, be thou poured out.

Հեղցի՛, let him be poured out.

Հեղարո՛ւք or Հեղջի՛ք, be you poured out.

Հեղցին՛, let them be poured out.

INFINITIVE

Հեղանիլ, to be poured out.

PARTICIPLE

Past.

Հեղեալ, poured out.

Future.

Հեղլի, which is to be poured out.

The deficiencies of the third conjugation passive are supplied from its active.

FOURTH CONJUGATION

Common verb *Ուսանիլ*, *To learn.*

INDICATIVE

Present.

Ուսանիմ, I learn. *ուսանիս*, thou learnest.
ուսանի, he learns.
Ուսանիմք, we learn. *ուսանիք*, you learn.
ուսանին, they learn.

Imperfect.

Ուսանէի, I learned *or* was learning. *ուսանէիր*, thou learnedst *or* wast learning.
ուսանէր, he learned *or* was learning.
Ուսանէաք, we learned *or* were learning.
ուսանէիք, you learned *or* were learning.
ուսանէին, they learned *or* were learning.

Perfect.

Ուսայ, I have learned. *ուսար*, thou hast learned. *ուսաւ* he has learned.
Ուսաք, we have learned. *ուսայք*, you have learned. *ուսան* they have learned.

Future.

Ուսայց, I shall learn. *ուսցիս*, thou shalt learn. *ուսցի*. he shall learn.
Ուսցուք, we shall learn. *ուսջիք*, you shall learn. *ուսցին*, they shall learn.

IMPERATIVE

Present.

Ուսի՛ր, learn thou. **մի՛ ուսանի՛ր**, learn thou not. **ուսցի՛**, let him learn.

Ուսարո՛ւք, do you learn. **մի՛ ուսանի՛ք**, do you not learn. **ուսցի՛ն**, let them learn.

Future.

Ուսջի՛ր, or **ուսանիջի՛ր**, learn thou. **ուսցի՛**, let him learn.

Ուսցո՛ւք, let us learn. **ուսջի՛ք** or **ուսանիջի՛ք**, do you learn.

SUBJUNCTIVE

The Present is like that of the Indicative.

Future.

Ուսանիցիմ՛, I learn, may, might, could, should, would learn. **ուսանիցիս**, thou learn, *etc.* **ուսանիցի**, he learn, *etc.*

Ուսանիցիմք, we learn. **ուսանիցիք**, you learn. **ուսանիցին**, they learn.

INFINITIVE

Ուսանիլ, or **ուսանել**, to learn.

PARTICIPLE

Present.

Ուսանող, learning, who learns.

Past.

Ուսեալ, having learned.

Future.

Ուսանելոց or ուսանելի, who has to learn.

Thus are also conjugated the common verbs which in the first person of the Perfect terminate in *ցայ*.

They are at the same time active and passive.

Conjugations of the Irregular verbs.

ACTIVE

INDICATIVE

Present.

Ունեմ, I make. առնես, thou makest. առնէ, he makes.

Ունեմք, we make. առնէք, you make. առնեն, they make.

Perfect.

Արարի, I have made. **արարեիր**, thou hast made. **արար**, he has made.

INFINITIVE

Անել, to make, to do.

PARTICIPLE

Present.

Արարող or **անող**, making, who makes.

Past.

Արարեալ, having made, making.

Future.

Անելոց, who has to make.

PASSIVE

INDICATIVE

Present.

Անիմ, I am made. **անիրս**, thou art made. **անի**, he is made.

Անիմք, we are made. **անիրք**, you are made. **անին**, they are made.

Perfect.

Արարայ, I have been made. **արարար**, thou

hast been made. *արարաւ*, he has been made.

Արարաք, we have been made. *արարայք*, you have been made. *արարան*, they have been made.

INFINITIVE

Անիլ, to be made.

PARTICIPLE

Past.

Արարեալ, (not *արարեցեալ*) made.

Future.

Անելի or *անելոց*, which is to be made.

ACTIVE

INDICATIVE

Present.

դնեմ, I put. *դնես*, thou putst. *դնէ*, he puts. *դնեմք*, we put. *դնէք*, you put. *դնեն*, they put.

Perfect.

եղի, I have put. *եղիր* or *եղեր*, thou hast put. *եղ*, he has put.

եղաք, we have put. *եղիք*, you have put. *եղին*, they have put.

INFINITIVE

Դնել, to put, to place.

PARTICIPLE

Present.

Դնող, putting.

Past.

Եղեալ, having put.

Future.

Դնելոց, who has to put.

PASSIVE

INDICATIVE

Present.

Դնիմ, I am put. **Դնիս**, thou art put. **Դնի**,
he is put.

Դնիմք, we are put. **Դնիք**, you are put.

Դնին, they are put.

Perfect.

Եղայ, I have been put. **Եղար**, thou hast
been put. **Եղաւ**, he has been put.

Եղաք, we have been put. **Եղայք**, you have
been put. **Եղան**, they have been put.

INFINITIVE

դնիլ, to be put.

PARTICIPLE

Past.

եղեալ, (not դրեցեալ) put.

Future.

դնելի or դնելոց, which is to be put.

ACTIVE

INDICATIVE

Present.

լսեմ, I hear. Լսես, thou hearest. Լսէ, he hears.

Լսեմք, we hear. Լսէք, you hear. Լսեն, they hear.

Perfect.

Լուայ, I heard. Լուար, thou heard. Լուաւ, he heard.

Լուաք, we heard. Լուայք, you heard. Լուան, they heard.

INFINITIVE

Լսել, to hear.

PARTICIPLE

Present.

Հսող, hearing, who hears.

Past.

Հուեալ, having heard, hearing.

Future.

Հսելոց, who has to hear.

PASSIVE

INDICATIVE

Present.

Հսիմ, I am heard. Հսիս, thou art heard.

Հսի, he or it is heard.

Հսիմք, we are heard. Հսիք, you are heard.

Հսին. they are heard.

Perfect.

This is formed by means of the Substantive verb, as,

Հուեալ, լսելի, լուր or լու եղէ, I have been heard. Հուեալ եղեր, thou hast been heard. Հուեալ եղև, he has been heard.

Հուեալ, լսելի, լուր or լու եղաք, we have been heard. Հուեալ եղէք, you have been heard. Հուեալ եղեն, they have been heard.

INFINITIVE

Հսիլ, to be heard.

PARTICIPLE

Past.

Հուեալ, heard.

Future.

Հսելի, which is to be heard.

This verb is also regular.

ACTIVE

INDICATIVE

Present.

Ճանաչեմ, I know. ճանաչես, thou knowest. ճանաչէ, he knows.

Ճանաչեմք, we know. ճանաչէք, you know. ճանաչեն, they know.

Perfect.

Ծանեայ, I have known. ծանեար, thou hast known. ծանեաւ, he has known.

Ծանեաք, we have known. ծանեայք, you have known. ծանեան, they have known.

IMPERATIVE

ճանաչել, to know.

PARTICIPLE

Present.

ճանաչող, knowing, who knows.

Past.

Մանուցեալ, having known.

Future.

ճանաչելոց, who has to know.

PASSIVE

INDICATIVE

Present.

ճանաչիմ, I am known. ճանաչիս, thou art known. ճանաչի, he is known.

ճանաչիմք, we are known. ճանաչիք, you are known. ճանաչին, they are known.

Perfect.

Մանուցեալ եղէ, I have been known. ճանուցեալ եղեր, thou hast been known. ճանուցեալ եղև, he has been known.

Մանուցեալ եղաք, we have been known.

ծանուցեալ եղէք, you have been known.
ծանուցեալ եղեն, they have been known.

INFINITIVE

ճանաչիլ, to be known.

PARTICIPLE

Past.

Ծանուցեալ, known.

This verb is also regular.

NEUTER

INDICATIVE

Present.

Մեղանչեմ, I sin. **մեղանչես**, thou sinnest.
մեղանչէ, he sins.

Մեղանչեմք, we sin. **մեղանչէք**, you sin. **մեղանչեն**, they sin.

Perfect.

Մեղայ, I have sinned. **մեղար**, thou hast sinned. **մեղաւ**, he has sinned.

Մեղաք, we have sinned. **մեղայք**, you have sinned. **մեղան**, they have sinned.

INFINITIVE

Մեղանչել, to sin.

PARTICIPLE

Present.

Մեղանչող, sinning, who sins.

Past.

Մեղուցեալ, having sinned.

Future.

Մեղանչելոց, who has to sin.

This verb is also regular.

NEUTER

INDICATIVE

Present.

Յառնեմ, I rise. **յառնես**, thou risest. **յառնէ**,
he rises.

Յառնեմք, we rise. **յառնէք**, you rise. **յառնեն**,
they rise.

Perfect.

Յարեայ, I have been risen, I rose. **յարեար**,
thou hast been risen. **յարեաւ**, he has
been risen.

Յարեաք, we have been risen, we rose. **յարեայք**,
you have been risen. **յարեան**,
they have been risen.

IMPERATIVE

Արի՛, rise thou. **Մի՛ յառներ**, rise thou not.

Արի՛ք, rise you. **Մի՛ յառնէք** rise, you not.

INFINITIVE

Յառնել, to rise, to get up.

PARTICIPLE

Past.

Յարուցեալ, risen, having been risen.

Future.

Յառնելոց, who is to rise.

ACTIVE

INDICATIVE

Present.

Տամ՛, I give. **տաս** , thou givest. **տայ**, he gives.

Տամք, we give. **տայք**, you give. **տան**, they give.

Perfect.

Էտու, I have given. **Էտուր**, thou hast given. **Էտ**, he has given.

Տուաք, we have given. **Էտուք**, you have given. **Էտուն**, they have given.

INFINITIVE

Տալ, to give.

PARTICIPLE

Present.

Տուող, giving, who gives.

Past.

Տուեալ, having given.

Future.

Տալոց, who has to give.

PASSIVE

INDICATIVE

Present.

Տուեալ լինիմ, I am given. **տուեալ լինիս**,
thou art given. **տուեալ լինի**, he is given.

Տուեալ լինիմք, we are given. **տուեալ լինիք**,
you are given. **տուեալ լինին**, they are
given.

Perfect.

Տուայ, I have been given. **տուար**, thou
hast been given. **տուաւ**, he has been
given.

Տուաք, we have been given. **տուայք**, you have been given. **տուան**, they have been given.

INFINITIVE

Տուեալ լինել, to be given.

PARTICIPLE

Past.

Տուեալ, given.

Future.

Տալի, which is to be given.

NEUTER

INDICATIVE

Present.

Գամ, I come. **գաս**, thou comest. **գայ**, he comes.

Գամք, we come. **գայք**, you come. **գան**, they come.

Perfect.

Եկի, I was come. **Եկիր**, thou wast come. **Եկն**, he was come.

Եկաք, we were come. **Եկիք**, you were come. **Եկին**, they were come.

INFINITIVE

Գալ, to come.

PARTICIPLE

Past.

Եկեալ, come, being come.

Future.

Գալոց, who is to come.

ACTIVE

INDICATIVE

Present.

Ուտեմ, I eat. ուտես, thou eatest. ուտէ, he eats.

Ուտեմք, we eat. ուտէք, you eat. ուտեն, they eat.

Perfect.

Կերի or կերայ, I have eaten. կերեր, or կերար, thou hast eaten. եկեր, or կերաւ, he has eaten.

Կերաք, we have eaten. կերայք, or կերիք, you have eaten. կերին, or կերան, they have eaten.

INFINITIVE

Ուտել, to eat.

PARTICIPLE

Present.

Կերող, eating, who eats.

Past.

Կերեալ, eating; having eaten.

Future.

Ուտելոց, who has to eat.

PASSIVE

INDICATIVE

Present.

Ուտիմ, I am eaten. ուտիս, thou art eaten.
 ուտի, he is eaten.

Ուտիմք, we are eaten. ուտիք, you are eaten.
 ուտին, they are eaten.

Perfect.

Կերեալ եղէ, I have been eaten. կերեալ եղեր,
 thou hast been eaten. կերեալ եղև, he
 has been eaten.

Կերեալ եղաց, we have been eaten. կերեալ

հղէք, you have been eaten. *կերեալ իղեն*,
they have been eaten.

INFINITIVE

Ուտիլ, to be eaten.

PARTICIPLE

Past.

կերեալ, eaten.

Future.

Ուտելի or *կերլի*, which is to be eaten.

ACTIVE

INDICATIVE

Present.

Ըմպեմ, I drink. *ըմպես*, thou drinkest. *ըմպէ*, he drinks.

Ըմպեմք, we drink. *ըմպէք*, you drink. *ըմպեն*, they drink.

Perfect.

Արբի, I drank. *արբեր*, thou drankest. *արբ* or *էարբ*, he drank.

Արբաք, we drank. *արբիրք*, you drank. *արբին*, they drank.

INFINITIVE

Բմպեւլ, to drink.

PARTICIPLE

Present.

Բմպող, drinking, who drinks.

Past.

Բմպեալ or Արբեալ, drunk or drunken; having drunk.

Future.

Բմպելոց, who is to drink.

The passive is formed with a Substantive verb.

COMMON

INDICATIVE

Present.

Ունիմ, I take. ունիս, thou takest. ունի, he takes.

Ունիմք, we take. ունիք, you take. ունին, they take.

Perfect.

Կալայ, I have taken. կալար, thou hast taken. կալաւ, he has taken.

Կալաք, we have taken. **Կալայք**, you have taken. **Կալան**, they have taken.

INFINITIVE

Ունել, to take, to have.

PARTICIPLE

Present.

Ունող, taking, having, who has.

Past.

Կալեալ, taken, had; taking, having.

Future.

Ունելի or **ունելոց**, who has to take or to have.

NEUTER

INDICATIVE

Present.

Երթամ, I go. **Երթաս**, thou goest. **Երթայ**, he goes.

Երթամք, we go, **Երթայք**, you go. **Երթան**, they go.

Perfect.

Չորայ, or **չոգայ**, I went or I am gone. **չո-**

բար, thou wentest *or* art gone. չորաւ,
he went *or* is gone.

Չորաք, we went, *etc.* չորայք, you went. չոր-
քան, they went *or* they are gone.

INFINITIVE

Երթալ, to go.

PARTICIPLE

Present.

Երթող, going, who goes.

Past.

Երթեալ, gone; going.

Future.

Երթալոց *or* Երթալի, who is to go.

VERBS IMPERSONAL

Those verbs are called Impersonal which are used only in the third person, as,

Այսպէս, it begins to cloud.

Անձրեւէ, it rains.

Յօղէ, it rains little.

Հեղեղատէ, it comes pouring, it runs over.

Չիւնէ, it snows.

Ճառագայթէ, it shines.

- Առաւօտէ, it begins to be day-light.
 Մըրկէ, it blows very hard.
 Փայլատակէ, it lightens.
 Պտղաբերէ, it produces fruit.
 Մռնչէ, it bellows, it roars.
 Կաղկանձէ, it howls.
 Բառաջէ, it bellows, it roars.
 Այգանայ, it clears up.
 Առաւօտանայ, it dawns.
 Երեկոյանայ, it darkens.
 Գիշերանայ, it becomes night.
 Լուսանայ, it brightens.
 Խաւարանայ, it grows dusky.
 Հրանայ, it kindles.
 Ռոտայ, it thunders.
 Ասի, it is reported, they say.
 Երևի, it appears, it seems.
 Թուի, it seems.
 Կարծի, it is believed, it is thought.
 Լսի, it is noised abroad.
 Հասանէ or հասանի, it happens, it falls out.
 Պատահէ, it happens.
 Հանդիպի, it happens.
 Պիտի, it must, it behoves.
 Յուէ or ցաւի, it pains.
 Անկ է, it becomes, it is fit.
 Արժան է, it is convenient, it becomes.
 Անհնար է, it is impossible.
 Բարւո՞ր է, it is good, it is well.
 Խիստ է, it is hard.
 Կա՛մ է, or կա՛մք են, it is wished, it wills.

- ζώρη ε, it must, it is necessary.
 Ὠώρη ε, it may be.
 θώρη ε, it is clear.
 ἔωρη ε, it is enough, it suffices.
 ἠώρη ε, it must.
 ὑώρη ε, it is fit, it is proper.
 ἠώρη εν, it must, it is necessary.
 ὀρη εν ε or ὀρη εν εν, 'tis lawful, it allows.
 φώρη ε, it is cared for.
 ὀρη εν ε, it is expedient.
 ἦ ἠώρη ε, it is suitable, it is convenient,
 it becomes, it is fit.

PREPOSITION

A preposition is an indeclinable word or particle which, placed before a noun, changes either its case, or its signification.

The prepositions which change the cases of nouns are called Formers of cases.

The prepositions which change the meaning of nouns by governing their cases, are called Rulers of cases.

Prepositions ἦ, ἵ, ἦ ἵ, ἠ, and ἠ ἵ, form the Dative and the Ablative.

θ, ἦ ἵ are placed before the vowels.

ἠ forms the Dative.

θ forms the Dative. Before a consonant it is pronounced η, as, ηηρηρη.

q forms the Accusative. Before a consonant it was formerly pronounced *qr*, but at present it is pronounced *rq*.

ŕkŕ forms the Dative and the Ablative.

According to the modern usage, the Prepositions forming the cases *j*, *g* and *q* are written prefixed and joined to nouns, and the others detached from them.

A COLLECTION OF PREPOSITIONS

U., *u* 'h, to, unto, towards, at; by, near, nigh; for, for the sake, on account; on, upon; under; against; amongst, govern the dative, the genitive, and the instrumental cases.

ŕkŕ, with, by, instead, for, under, between, to, unto, towards; on, upon; amongst, governs the genitive, the dative, the ablative, and sometimes the instrumental.

ŕuu, according, for, out, without, after, governs the genitive, the dative, and the ablative.

ŕkrŕ or *qkrŕ*, as, like, governs the accusative.

hrŕ, *hrŕk* or *hrŕu*, as, like, about, govern generally the accusative.

ŕwŕg or *ŕwŕg*, without, out, unless, governs the genitive.

- Վասն**, for, in order to, concerning, governs the genitive.
- Քան**, than, much, governs the accusative.
- Ենթ** see **Ընդ**:
- Մինչ** or **մինչև**, till, untill, to, unto, governs the dative with a preposition.
- Հանդերձ**, with, by, governs the instrumental.
- Գեր**, over, above, upon, more, before, past, governs generally the accusative and sometimes the dative.
- Պէս**, as, like, governs the genitive and the dative.
- Գունակ**, as, like, governs the genitive and the dative.
- Դէմ**, towards, governs the dative.
- Կոյս** or **կողմն**, towards, governs the dative-with-preposition.
- Չափ**, till, untill, unto, governs the instrumental.
- Շուրջ**, **շուրջանակի**, about, around, govern the circumdative.
- Արտաքս**, **արտաքոյ**, out, govern the genitive or the accusative with *քան*.
- Փոխան**, **փոխանակ**, instead, in behalf, govern the genitive.
- Ներքոյ** or **'ի ներքոյ**, under, governs the genitive.
- 'ի վերայ**, on, upon, governs the genitive.
- 'ի վեր**, **վերոյ** or **'ի վերոյ**, over, above, govern the dative, or the accusative with *քան*.

'ի մէջ or 'ի միջի, in, into, in the middle, within, between, amongst, govern the genitive.

'ի միջոյ, from the middle, governs the genitive.

'ի ձեռն, by, governs the genitive.

Զօրէն, as, like, governs the genitive.

Զհետ, հետի, զկնի, after, behind, govern the genitive.

Յաղագս or աղագաւ, for, for the sake, because of, govern the genitive.

'ի պատճառս or պատճառաւ, for, for the sake, because, because of, govern the genitive.

'ի համար, on account, for, governs the genitive.

Սակս or 'ի սակս, because of, for, on account, govern the genitive.

'ի պէսս, for, governs the genitive.

Յաջմէ or ընդ աջմէ, on the right side, govern the genitive.

'ի ձախմէ or ընդ ձախմէ, յահեկէ or ընդ ահեկէ, on the left side, govern the genitive.

Բաց or բացյ, out, without, besides, except, govern the ablative.

Զատ, aside, governs the ablative.

Հեռի, far, far off, governs the ablative.

Գաղս, secretly, governs the ablative.

Ուրոյն, apart, aside, governs the ablative.

Քաւ, God forbid, governs the ablative.

Հուսպ, մերձ, մօտ, near, nigh, by, govern the dative.

Կից, conjoint, connected, with, governs the dative.

Զոյգ, joint, with, governs the dative.

Կման, like, governs the dative.

Հակառակ, against, governs the dative.

Փոխարէն, instead of, governs the dative.

Առանց, without, out, besides, unless, governs the genitive.

Առաջի, in front, before, governs the genitive.

Յառաջոյ, before, from before, governs the genitive.

Ընդ առաջ, against, governs the genitive.

Ընթեր or **առընթեր**, near, nigh, by, govern the genitive and the dative.

Ընդդէմ, against, governs the genitive and the dative.

Գէմ ընդդէմ, դէմ յանդիման, հանդէպ, in front against, opposite, govern the genitive and the dative.

Յանդիման, before, in front, governs the genitive and the dative.

Ակն յանդիման or **յայտ յանդիման**, before, in front, evidently, publicly, govern the genitive and the dative.

Մեկուսի, apart, aside, governs the ablative.

Յայսկոյս, on this side, governs the genitive.

- Յայդ կոյս* or *յայնկոյս*, on that side, beyond, behind, govern the genitive.
- Յառաջ կոյս*, forwards, governs the genitive.
- Յետ կոյս*, back, backward, behind, governs the genitive.
- 'ի վեր կոյս*, onward, governs the genitive.
- 'ի վայր կոյս*, downward, downwards, governs the genitive.
- Գէպ վերոյ* or *զեր 'ի վերոյ*, above, higher, over than, govern the dative and the ablative.
- Որպէս*, as, like, governs generally the accusative.
- Գեր քան*, *'ի վերոյ քան*, *զեր 'ի վերոյ քան*, above, higher, over than, govern the accusative.
- Առաւել քան*, over, above, more than, governs the accusative.
- Անդր քան*, beyond, further, governs the accusative.
- Յառաջ քան* or *նախ քան*, before, first than, govern the accusative.
- Արտաքոյ քան* or *արտաքս քան*, out than, govern the accusative.
- Յետոյ քան*, after than, governs the accusative.

Some prepositions are rarely placed after the nouns.

ADVERB

An Adverb denotes the circumstances of a verb or an action.

A COLLECTION OF ADVERBS

- Այժմ, այժմու, արդ, զարդիս*, now, at present, actually, newly, recently.
- Այժմէն*, already, hence, from this time.
- Այսօր* or *'ի սերկեանս*, *'ի սերկեան աւուր*, to-day, in this day.
- Վաղիւ*, to-morrow.
- Երեկ* or *յերեկն*, yesterday.
- Եռանդ* or *յեռանդն*, the day before yesterday.
- Ընդ երեկս*, in the evening, towards the evening.
- Գիշերի, գիշերայն* or *զգիշերայն*, by night, in the night, in the night time.
- Զմիջաւուրը*, at noon-day.
- Վաղ քաջ*, early, betimes.
- Այգուն* or *այգուց*, in the morning.
- Վաղ ուրեմն, վաղու ևս, 'ի վաղուց*, already.
- Յայսմհետէ* or *այսուհետև*, henceforth, henceforward, hereafter.
- Յորմէհետէ*, since.
- Յետոյ, զկնի, ապա*, after, afterwards.

Երբեմն or *մերթ*, sometimes, now and then,
from time to time.

Իբրև, երբ, յորժամ, մինչ, when, while,
whilst.

*Միշտ, յար, յարժամ, հանապազ, ցանկ, յա-
ւէժ, յաւէտ*, always, ever, continually,
every moment, evermore, for ever,
eternally.

Գեո, զեո ևս, տակաւին, yet, still.

Մինչդեռ, այն ինչ, when, while, whilst, as
long as.

Մինչև, և, till, untill.

Չև, չև ևս, մինչչև, not, not yet, not as
yet.

Յայնժամ, then.

Յայնժամ, till then.

Առժամայն, նոյնժամայն, նոյնհետայն, forthwith,
very soon, in a moment, immedi-
ately, incontinently.

Յանկարծ, յանկարծուստ, յեղակարծ, suddenly,
on a sudden, all of a sudden, una-
wares, in an unexpected manner.

Արագ, երագապէս, փոյթ, soon, as soon as,
quickly, speedily, readily.

Ճեպով, շտապաւ, hastily, in haste.

Հուպ, հուպընդհուպ, presently, shortly, by
and by, forthwith.

Հազիւ, հազիւ իմն, scarce, scarcely.

Իսկոյն, իսկ և իսկ, immediately, inconti-
nently, forthwith, instantly.

Անագան, անագան ուրեմն, late, unseasonably.

- Ուր ուրեմն, scarcely, rarely.
- Տակաւ, տակաւ տակաւ, առ սակաւ սակաւ, by little and little, by degrees.
- Աստ or *աստանօր*, here.
- Աստէն, hence; here; in this world.
- Աստի, *աստուստ*, hence, from hence.
- Այսր, here.
- Այսրէն, here, hitherward; by this way.
- Այտի, thence, from thence.
- Այդր, *այդանօր*, there.
- Անդ, *անդր*, *անդանօր*, there.
- Անդէն, thence, there; forthwith.
- Անտի, *անդուստ*, thence, therefrom.
- Անդատին, thence, from, since.
- Յայս կոյս, on this side.
- Յայնկոյս, on that side.
- Արտաքս, 'ի դուրս, out, abroad.
- 'ի ներքս, *ներքոյ*, within, inwardly.
- Հեռի, 'ի բաց, 'ի բացեայ, far, afar, far off.
- 'ի բացուստ, 'ի հեռաստանէ, from afar, from a great distance.
- Մօտ, 'ի մօտոյ, near, nearly, at hand, closely.
- Ստորե, 'ի ստորե, 'ի վայր, below, under, hereunder, beneath.
- 'ի վեր, 'ի վեր *անդր*, up, upon, above, hereupon.
- 'ի վերուստ, from above.
- Ուր, ուրանօր, where.
- Ուր ուրեք, where.
- Ուստեք, from some place.

- Ամենայն ուստեք, from every places.
 Յառաջոյ, յառաջ կուսէ, from before.
 Յետոյ, after, back, backward, behind.
 Յետուստ, յետ կուսէ, 'ի թիկանց, from behind.
 Յո՛, յոր կոյս, ընդ որ, where, which way.
 Այլուր, somewhere else, elsewhere, in another place.
 Այլուստ, from elsewhere, from another place.
 Միանգամ, առ անգամ մի, առ մի նուազ, once, at one time.
 Երկիցս, twice.
 Երիցս, thrice.
 Չորիցս, four times over.
 Հնգիցս, five times over.
 Վեցիցս, six times over.
 Նախ, նախ առաջին, զառաջին, first, at first, the first time, in the first place, at the beginning, before.
 Երկրորդ, ապա, secondly, after, then.
 Մի-միւս, one-another, first-in the second place.
 Քանիցս, քանիցս անգամ, how often, how much time, how many times.
 Բազում անգամ, յոլովակի, յաճախակի, յոքնակի, oft, often, mostly, many or several times, frequently.
 Մի ըստ միոջէ, one after another, orderly.
 Մի քան զմի, one more than another.
 Փոխանակաւ, փոփոխ, by turns, reciprocally, interchangeably, mutually.

Հետ զհետէ, successively, one after another.

Կրկին, կրկնակի, doubly, twice.

Գարձեալ, վերստին, միւսանգամ, անդրէն, again, moreover, once more.

'ի վերջէ or 'ի վերջոյ, last, lastly, at last.

Ե՞ր, զի՞, զմէ՞, հի՞մ, առի՞մէ՞, ընդէ՞ր, է՞ր վասն, վասն է՞ր, յո՞յր սակս, էր ո՞ւմ, առ ի՞նչ, why? wherefore? for why? for what reason?

Ձի՞նչ, what? which?

Ձիւրո՞ւ, ի՞րր, ո՞րպէս, how? in what manner? why?

Ո՞չ, ո՞չ ապաքէն, is it not?

Քանի՞օն, how much?

Ի՞նչ, ի՞նչ իւրի, by which? how?

Մի՞, մի՞թէ-եթէ՞, or-either?

Ո՞ւտ, from whence?

Ե՞րբ, յո՞րժամ, when?

Այո՛, yes.

Արդարեւ, յիրաւի, հաւաստեալ, իսկապէս, անշուշտ, truly, verily, certainly, surely, indeed, in truth, assuredly, infallibly, undoubtedly, justly, really.

Կարի՛ քաջ, very well.

Ապաքէն, արդեօք, truly, verily.

Գրե՛թէ, գո՛գ, գոգե՛ս, almost, nearly, as it were, pretty near.

Օ՛ն և օ՛ն, so, thus.

Գուցէ, գուցէ թէ, գուցէ երբէք, թերևս, արդեօք, իցէ թէ, իցէ զի, perhaps, lest, it may be.

- Մի՛թէ, մի՛ արդեօք, may it be.
 Չ, ո՛չ, no, not.
 Եւ ո՛չ, nor, neither.
 Ո՛չ ևս, no more.
 Ո՛չ բնաւ, ամենևին ո՛չ, never, by no means.
 Ոչ ինչ, nothing.
 Այլ ո՛չ ևս, no more.
 Մի՛, մի՛ բնաւ, մի՛ երբեք, մի՛ լիցի, մի՛ իւրք,
 no, not, never, by no means.
 Օ՛ն անդր, forbear.
 Քա՛ւ, God forbid, forbear.
 Միայն, եւեթ, լոկ, սոսկ, only, but.
 Միայնակ, միայն ընդ միայն, singly, solely.
 Մի մի, one by one.
 Մեկուսի, ուրոյն, առանձինն, առանձնակի, apart,
 aside, asunder, separately, singly,
 particularly.
 Ահա՛, behold, lo, see, there.
 Ահաւաստիկ or աւաստիկ, behold, here.
 Ահաւաղիկ or աւաղիկ, behold, there.
 Ահաւանիկ or աւանիկ, there behold.
 Նա՛, մանաւանդ, նա՛ մանաւանդ, այն զի, յաւէտ,
 առաւել, տի՛, տի՛նա, rather, more, than,
 nay, chiefly.
 Ինձէն, by my self.
 Քեզէն, by thy self.
 Մեզէն, by our selves.
 Ձեզէն, by your selves.
 Այժմէն, from since, from this time.
 Ինքնին, by himself.
 Գլխովին, almost, quite, totally.

Բոլորովին or *բոլորովմբ*, wholly, totally, entirely.

Կամաւ or *կամովին*, voluntarily, willingly.

Երբեք, ever, at any time.

Ուրեք, in some place.

Ուստի, whence, from whence.

Կարի՛, too, much, most, too much.

Իւրովի, by himself.

Չրի, freely, for nothing, gratis.

Ուժգնակի, violently, vehemently.

Կողմնակի, side-ways, obliquely.

Ուղղակի, directly, perpendicularly, in a straight line.

Չեռամբացի, with *or* by hand.

Նշանացի, with a sign.

Աքացի, by *or* with kicking.

Հայերէն or *հայեցի*, in Armenian.

Եբրայեցերէն, in Hebrew.

Հրէարէն, in the Jewish language.

Յունարէն, in Greek.

Կենդանւոյն, alive.

Ազգովմբ, nationally, with whole family.

Ամենևիմբ, wholly, totally.

Դիւրաւ or *հեշտեաւ*, easily, readily, without trouble, at leisure.

Բնաւ, totally, almost, ever.

Խստիւ, severely, cruelly, rudely, hardly.

Կանխաւ, before, beforetime, formerly.

Ճշգիւ, exactly, sparingly.

Ճշմարտիւ, truly, indeed, really, certainly.

Մեղմով, softly, gently, slowly, mildly, quietly, peaceably.

- Բարւոք** or **բարւոքապէս**, well, rightly.
Ի բնէ, naturally, by nature, radically, originally.
Յառաջնմէ or **յառաջուց**, before, already, primitively, formerly.
Ի մասնէ, partly, in part.
Յոյժ, too, much, too much, very much, most.
Յարժանի, worthily, justly.
Առաւօտու or **առաւօտուց**, in the morning.
Յանչափս, exceedingly, excessively, immoderately, extremely.
Մարդկօրէն, **մարդկաբար**, **մարդկապէս**, humanly, as a man.
Արտաքուստ, from without, outwardly.
Յայնմ հետէ, thenceforth, thenceforward.
Նոյնչափ, so much, so many.
Միանգամայն, at once, together.
Ի հարեանցի, superficially, carelessly.
Արագ արագ, fast, hastily, quickly, speedily, soon.
Որպէս, as, how.
Որզան, **որբար**, **որզոն**, as.
Համօրէն, totally, wholly, altogether.
Ընդ վայր, in vain, needless, to no purpose.
Այլընդայլոյ, diversly, otherwise, contrarily.
Ընդ ամենայն, altogether, totally, wholly.
Եւս քան զևս, more and more.
Այսպէս, **սոյնպէս**, so, in this manner.

Այդպէս, դոյնպէս, so, thus, in that manner.

Այնպէս, նոյնպէս, thus, in that manner.

Նմանապէս, in like manner, so, thus.

Նոյնօրինակ, alike, so, thus.

Միօրինակ, alike, equally, in the same manner.

Զիարդ, որպէս զիարդ, as, like how.

Զորօրինակ, as, for example, for instance.

Զարաշար, badly, sadly, ill, miserably, cruelly.

Այլապէս, այլազգարար, diversly, otherwise.

Ֆայտնի, յայտնապէս, evidently, clearly, openly, publicly.

Մեկին, մեկնօրէն, explicitly, plainly, openly, clearly.

Լու 'ի լու, publicly, openly.

Ծածուկ, 'ի ծածուկ, ծածկարար, գաղտնարար, գանխլարար, secretly, in secret, under hand.

Լռեւեայն, լռիկ իմն, silently, quietly.

Դիւրարար, easily.

Բռնի, բռնարար, forcibly, by force, violently.

Դժուարաւ, hardly, not easily, scarcely.

'ի հարկէ, հարկաւ, necessarily, inevitably.

Ֆակամայս, unwillingly, forcibly, with regret.

Կամակար, 'ի կամակարուց, willingly, voluntarily, readily.

Զուր, 'ի զուր, տարապարտուց, վայրապար, ընդ վայր, 'ի նանիր, in vain, vainly, to no purpose, without any reason.

Յանդէպս, unfitly, improperly, omisss, absurdly.

Յանգէսս, ignorantly, unknowingly.

Նենգաւ, by fraud, fraudulently, deceitfully.

'ի մերկուց, nakedly.

Հետի, հետիոտս, on foot, afoot.

Նորոգ, newly, recently, freshly, lately, just now.

Այսչափ, այսքան, so much, so many.

Այդչափ, այդքան, so much, so many.

Որչափ, որքան, as much, how much, how many, as far.

Համանգամայն, միանգամայն, 'ի միասին, առ հասարակ, together altogether, all at once, wholly, totally, completely, entirely, in the mean while.

Շատ, much, many, greatly, a great deal, very much.

Առաւել ևս, more than.

Սակաւ սակաւ մի, սակաւիկ ինչ, խոռն մի, խոռն ինչ, փոքր մի, դոյզն ինչ, փոքր 'ի շատէ, little, but little, some, somewhat, something, less, in a small quantity.

Բաւականապէս, sufficiently, well enough, duly, tolerably.

CONJUNCTION

A Conjunction is an indeclinable word which connects the parts of speech together, or one sense with another.

A COLLECTION OF CONJUNCTIONS

Եւ, և or *ու*, and, or.

Եւս, ևս և, և ևս, այլ, այլև, նաև, նաևս, իսկ, դարձեալ, also, too, still, yet more, even.

կամ, և կամ, կամ թէ, թէ, եթէ, or, either.

Այլ, բայց, սակայն, համայն, այլ սակայն, բայց սակայն, բայց միայն, բայց եթէ, միայն, միայն թէ, քան թէ, եթէ ոչ, but, only, unless, except, save, nevertheless, notwithstanding, however, yet, provided, upon condition that, if not.

Թէ և, թէպէտ, թէպէտև, though, although, however.

Թէ՛ և ո՛չ, though not.

Ո՛չ եթէ, իբր ո՛չ եթէ, no, not.

Ո՛չ միայն, not only.

Այս է, այն է, նա է, այսինքն, այսինքն է, it is, that is to say, to wit, namely.

Որպէս, իբր, իբրև թէ, որպէս այն թէ, իբր այն թէ, as, if it were.

Ըստ որում, as, how.

Օրինակ իմն, զորօրինակ, as, for exemple, for instance.

Արդ, և արդ, այլ արդ, բայց արդ, իսկ արդ, ապաքէն, then, therefore, in consequence, now.

Այն զի, rather.

Զի, քանզի, վասն զի, որպէս զի, փոխանակ զի, այնու զի, այն զի, նա զի, որովհետև, մինչ, for, because, that, whereas, forasmuchas, in order to, to the end that, since.

Ուր, where.

Որ, that.

Ապա, ուրեմն, ապաքէն, ապա ուրեմն, նա ուրեմն, ուստի, վասն որոյ, այսր աղագաւ, սմին իրի, դմին իրի, նմին իրի, այսու հետև, then, therefore, wherefore, in or by consequence, for this reason.

Քան, քան թէ, առաւել, մանաւանդ, յաւէտ, նա, թո՛ղ, թէ, than, rather, at most, on the contrary.

Մինչ, մինչև, մինչզի, անգամ, զի, զի և, so that, till, untill.

Թէ, եթէ, իսկ թէ, ապա թէ, ապա եթէ or ապեթէ, if.

Ապա թէ ոչ, otherwise.

Գէթ, գոնէ, գոնեայ, at least.

Թէ, եթէ, և թէ, զի, բայ, բամ, բամ, որ, that.

INTERJECTION

An Interjection expresses the passions of the soul.

A COLLECTION OF INTERJECTIONS

Երանի՛, երանի՛ թէ, յանկա՛րծ, իցէ՛ թէ, իցի՛ւ,
 ո՛վ, օ՛, would to God, may it be!

Ո՛, ո՛վ, ո՛վ թէ, բա՛րէ, վա՛շ, oh! oh! wonder-
 ful! see! o God!

Ո՛ ո՛, ո՛վ, ո՛հ, ո՛հ ո՛հ, է՛հ, ը՛հ, վա՛յ, վա՛յ վա՛յ,
 ա՛ ա՛, ափսո՛ս, աղէ՛տ, աւա՛ղ, եղո՛ւկ, բա՛րէ,
 oh! alas! woe be to! poor! wretch
 that!

Վա՛շ, վա՛շ վա՛շ, ո՛հ ո՛հ, oh joy!

Վա՛հ, վա՛շ, ո՛հ, յէ՛հ, ե՛հ, ե՛հէ՛, հը՛, հէ՛, ա՛յ, է՛,
 â! ah!

Ս.յ. ո՛վ, ի՛շտ, այի՛, օ! fie! pish!

Աղէ՛, հա՛պա, օ՛ն, հա՛, come, come on, cheer,
 well well.

Թո՛ղ, forbear.

Ա՛ծ, բե՛ր, bring, come!

Ե՛կ, ե՛կ բե՛ր, come, come bring!

and copy for the printer, the printer

INTERSECTION

An Intersection expresses the relations of
the soul to God.

A COLLECTION OF INTERSECTIONS

- 1. I see! O God!
- 2. I see! O God!
- 3. I see! O God!
- 4. I see! O God!
- 5. I see! O God!
- 6. I see! O God!
- 7. I see! O God!
- 8. I see! O God!
- 9. I see! O God!
- 10. I see! O God!
- 11. I see! O God!
- 12. I see! O God!
- 13. I see! O God!
- 14. I see! O God!
- 15. I see! O God!
- 16. I see! O God!
- 17. I see! O God!
- 18. I see! O God!
- 19. I see! O God!
- 20. I see! O God!
- 21. I see! O God!
- 22. I see! O God!
- 23. I see! O God!
- 24. I see! O God!
- 25. I see! O God!
- 26. I see! O God!
- 27. I see! O God!
- 28. I see! O God!
- 29. I see! O God!
- 30. I see! O God!
- 31. I see! O God!
- 32. I see! O God!
- 33. I see! O God!
- 34. I see! O God!
- 35. I see! O God!
- 36. I see! O God!
- 37. I see! O God!
- 38. I see! O God!
- 39. I see! O God!
- 40. I see! O God!
- 41. I see! O God!
- 42. I see! O God!
- 43. I see! O God!
- 44. I see! O God!
- 45. I see! O God!
- 46. I see! O God!
- 47. I see! O God!
- 48. I see! O God!
- 49. I see! O God!
- 50. I see! O God!

SYNTAX

Syntax is the due conjunction or connexion of the parts of speech.

Substantives agree with each other in three ways.

1. When another substantive is added to express and explain the former more fully, as, *Կղէսօպատրաւ դստերն հանդերձ.* with Cleopatra his daughter. *Ետ զԿղէսօպատրա զդուստր իւր.* he has given Cleopatra his daughter. *Շրջել զեղբարբքն իւրովք, զորդուկն իսրայէլի.* to visit his brethren the children of Israel.

2. When one thing is said to belong to another, as, *Գիրք ծննդեան Յիսուսի Քրիստոսի, որդւոյ Դաւթի, որդւոյ Աբրահամու.* the book of the generation of Jesus Christ, the son of David, the son of Abraam. *Տային վկայութիւն տաքեալքն զյարութեանն Տեառն.* gave the apostles witness of the resurrection of the Lord.

3. When a substantive or gerund like a verb governs another substantive, as, *Յետ ընդունելութեան գիտութեան ճշմարտութեանն.* after that we have received the knowledge of the truth. *Ապստամբութիւն ուսուցանես*

'ի Մովսիսէ՛ որոց 'ի Հեթանոսս ամենայն Հրէայք
են. thou teachest all the Jews which are
among the Gentiles to forsake Moses. Բայց
զՀոգւոյն հայհոյութիւն մի՛ թողցի. but the blas-
phemy against the (Holy) Ghost shall not
be forgiven.

*
* *

Substantives agree with Adjectives when
governed by the same, as, Մեզ մատակա-
րարք լինէին նոցին՝ որք այժմ պատմեցան. unto
us they did minister the things, which
are now reported. Զծնողս անարգուք. diso-
bedient to parents. Եղէզն շարժուն 'ի հողմոյ.
a reed shaken with the wind. Գեղեցիկ 'ի
տեսանել, և քաղցր 'ի կերակուր. that is plea-
sant to the sight, and good for food. Եւ
'ի կանանց զլիաւորաց ոչ սակաւք. and of the
chief women not a few. Ետես կոյր մի 'ի
ծնէ. he saw a man which was blind from
his birth. Եւ Աբրամ էր մեծատուն յոյժ անաս-
նով, և արծաթով, և ոսկւով. and Abram was
very rich in cattle, in silver, and in gold.
Բայց Ռաքէլ բարի էր տեսլեամբ, և գեղեցիկ ե-
րեսօք. but Rachel was beautiful and well-
favored. Ողջամիտս 'ի հաւատս, 'ի սէր, 'ի
համբերութեան. sound in faith, in charity,
in patience. Եւ մեծն 'ի ձէնջ՝ եղիցի ձեր սպա-
սաւոր. and he that is greatest among you
shall be your servant. Կրտսերագոյն յորդիս
նորա. the youngest of his sons.

The Comparatives govern generally the Accusative with the preposition *քան*; as, *Զի կարի՛ զօրաւորագոյն քան զմեզ եղեր.* for thou art much mightier than we. *Մեծ քան զՅովնան է աստ.* greater than Jonas is here.

Also the Middle nouns govern different cases; as, *Ահա Ադամ եղև իբրև զմի 'ի մէնջ.* behold, the man (Adam) is become as one of us. *Ո՞վ սրբեսցէ զանձն իւր 'ի կանանցածնաց.* how can he be clean that is born of a woman? *Եւ ո՛չ հեռի իսկ է յիւրաքանչիւր ումեքէ 'ի մէնջ.* though he be not far from every one of us. *Զայլ ոք յԱռաքելոց անտի ոչ տեսի.* but other of the Apostles saw I none.

CONCORDANCE OF ADJECTIVES WITH SUBSTANTIVES

1. The adjective may be placed before or after the substantive; joined, or divided from it.

2. The adjective may or maynot be of the same case or number with the substantive.

3. The governing preposition may be placed either before the substantive or adjective, or before both being repeated.

Examples.

Կենդանի և մշտնջենական բանին Աստուծոյ .
 by the word of God, which lives and a-
 bides of ever. Մեծան և կատարելովն և ան-
 ձեռագործ խորանան. by a greater and more
 perfect tabernacle, not made with hands.
 'ի վերայ մերկոյ պարանոցի նորա . upon the
 smooth of his neck. Եփեսոսն զմիս նորա 'ի
 սրբում տեղւոջ. seethe his flesh in the holy
 place. Վասն ամենայն եղելոց զօրութեանցն. for
 all the mighty works. Դարձան յԵրուսաղէմ
 յանուանեալ լեռնէն Չիթենեաց. they returned
 unto Jerusalem from the mount called
 Olivet. Եւ մեծամեծս ևս քան զսոյնս ցուցանէ
 նմա զգործս. and he will shew him greater
 works than these . Եւ պատժեաց Աստուած
 զՓարաւոյն պատժօք մեծամեծօք և չարօք և զտուն
 նորա. and the Lord plagued Pharaoh and
 his house with great plagues. Կիսով փեղ-
 կին աւելորդաւ մնացելով ծածկեսցես զապարումս
 փեղկից խորանին յետոյ կողմանէ . the half-
 curtain that remaines shall hang over the
 backside of the tabernacle . Ուր և լսիցեն
 զանուանէ քումմէ մեծէ, և զձեռանէ քումմէ հզօ-
 րէ, և զբազկէ քումմէ ձգելոյ. for they shall
 hear of thy great name, and of thy
 strong hand, and of thy stretched-out
 arm. Եկն կին մի որ ունէր շիշ իւղոյ նարդեան՝
 ազնուի մեծագնոյ. there came a woman ha-

ving an alabaster-box of ointment of spikenard, very precious. Տեսի զՏէր նստեալ յաթոռ բարձրութեան և վերացելոյ. I saw also the Lord sitting upon a throne, high and lifted up. Տէր, զազգ մի զանգէտ և զարդար կորուսանիցես. Lord, wilt thou slay also a righteous nation? 'Ի մարդոյ մեղաւորէ նենգաւորէ փրկեա՛ զիս. o deliver me from the deceitful and unjust man. Բայց զլեզու մարդկան ոչ ոք կարէ հնազանդել՝ զչարն և զանկարգ և զլի թունօք մահաբերին. but the tongue can no man tame: it is an unruly evil, full of deadly poison. Յուսմունս պէսպէսս և յօտարաձայնս. with divers and strange doctrines. Առ հարսն եղելոյ աւետեացն. of the promise made unto our fathers. 'Ի բերանոյ երկուց և երից վկայից հաստատեսցի ամենայն բան. in the mouth of two or three witnesses every word may be established. Նոյ էր ամաց վեցհարիւրոց. Noah was six hundred years old. Իբրև ասպարիսօք հնգետասան. about fifteen furlongs off. 'Ի վեցհարիւրորդի և 'ի միում ամի յամսեանն առաջնում. in the six hundredth and first year, in the first month. Այնչափ գնոց զգեօղն վաճառեցիր. և նա ասէ, այո՛ այնչափ. whether you sold the land for so much? and she said: yes, for so much. Այր այնպիսի. such a one as this is. Զի զօրութիւնք այսպիսիք 'ի ձեռաց սորա լինիցին. that even such mighty works are wrought by his hands. Յորմէ՞ աշխարհէ ես,

կամ յորմէ՞ ժողովրդենէ . what is thy country? and of what people art thou? Որով դատաստանաւ դատիրք . with what judgement you judge. Ձի՞նչ վնաս է իմ, կամ զի՞նչ յանցանք են իմ . what is my trespass, what is my sin? Հանգերձ ծերովք ոմամբք և ճարտարախօսաւ Տերտիւղեաւ ոմամբ . with the elders, and with a certain orator named Tertulus. Եգիտ Հրէայ զոմն անուն Անկիւղաս . and found a certain Jew named Aquila. 'Ի հովուէ միոջէ . from one shepherd. Ձբան ինչ մեծ առ քեզ հասուցանիցեն, և զփոքր ինչ դատաստան ինքեանք դատեսցեն . Every great matter they shall bring unto thee; but every small matter they shall judge. Նա՛ աւանիկ ազնուականի իմն ցանկացեալ են, այս ինքն է՝ երկնաւորին . but now they desire a better country, that is, an heavenly. Առանց իրիք խզճելոյ . doubting nothing. 'Ի գալ միւսոյ շաբաթուն . the next sabbath (or sabbath-day). Այլովք բանիւք բազմօք . with many other words. Առ այլ երնջովք . by the other kine. 'Ի դառնալ ձեզ իւրաքանչիւր 'ի չարեաց ձերոց . in turning away every one of you from his iniquities. 'Ի վերայ միոյ ուրուք 'ի լերանց . upon some mountain.

Notwithstanding the great licence in the use of adjectives, the following rules must be generally observed.

1. The adjective placed after the substantive must agree with it in number and case; as, *բարամբբ մեծամեծօր*, with great stones. *զօրութիւնք այսպիսիք*, such mighty works.

2. The adjective placed before a substantive does not agree with it, excepting the monosyllable adjectives; as, *մեծամեծ բարամբբ*, with great stones. *այսպիսի զօրութիւնք*, such mighty works. *այլովք բանիւք*, with other words. *'ի սրբում տեղւոջ*, in the holy place.

3. When a verb or participle is before the substantive and after the adjective, the adjective agrees readily with the substantive; as, *աստուածայնով զինէ զօրութեամբ*, he armes with divine force. *աստուածայնով զինեալ զօրութեամբ*, armed with divine force.

4. An adjective with the article or the letter distinctive of the person, placed before a substantive, agrees with it in number and in case, but not always; as, *մեծան և կատարելովն և անձեռագործ խորանան*, by a greater and more perfect tabernacle, not made with hands.

5. When there are many substantives before one adjective only, the adjective is in the plural, and agrees with them; as, *Սաուղ և Յովնաթան սիրելիք և զեղեցիկք և վայելուչք*, Saul and Jonathan (were) lovely and pleasant.

6. The governing preposition is joined to the case which precedes it, whether substantive or adjective; as, *յանուանեալ լեռնէն*, from the mount called. *'ի մարդոյ մեղաւորէ նենգաւորէ*, from the deceitful and unjust man.

7. When the adjectives or substantives placed before are joined with the conjunction *և*, (and) the governing preposition is applied to all; as, *յանեղծ և յանարատ և յանթառամ ժառանգութիւնն*, to an inheritance, incorruptible, and undefiled, and that fades not away. *'ի հնազանդութիւն և 'ի հեղումն արեանն*, unto obedience and sprinkling of the blood.

8. When the adjective or substantive placed before is simple, and many substantives or adjectives follow, the governing preposition governs the first word, and the second and third which follow; however not always; as, *'ի չար խորհրդոց, 'ի բանից և 'ի գործոց*, from evil thoughts, words, and works. *զայր արիւնահեղ և զնենգաւոր*, the bloody and deceitful man.

CONCORDANCE OF PRONOUNS

The personal pronouns *ես*, I, *դու*, thou, *ինքն*, he or himself, are substantives, and as substantives agree with adjectives; as, *վասն ձեր կեղծաւորաց*, for you hypocrites.

Ինքն signifies sometimes self; as, *Ես ինքն մարդ եմ*. I myself also am a man.

The definitive pronouns *սա*, *դա*, *նա*, he (she, it) are substantives, and so agree with adjectives; as, *Դոքա յետինքդ*. these last. *Եւ կամ ինքեանք սորա ասասցեն*. or else let these same here say.

The definitive pronouns *սոյն*, *դոյն*, *նոյն*, this, that, same, are adjectives, and so agree with substantives; as, *'ի սոյն* or *'ի սմին աւուր*. on this day, in the course of this day, or to-day. *Ըստ դմին օրինակի*. in the like manner. *'ի նմին զանգուածոյ*. of the same lump. *Յորոգայթ 'ի նոյն անկցի*, into that very destruction let him fall. *Եւ սմին այսմիկ զամենայն փոյթ 'ի մէջ առեալ*. and besides this, giving all diligence.

The definitive pronouns *այս*, this, *այդ*, *այն*, that, are generally adjectives, but sometimes substantives; as, *Ձինչ զործեցեր զայդ*. what is this that thou hast done? *Այս են ծնունդք որդւոցն Նոյի*. these are the generations of the sons of Noah. *Յայս երկուս պատուիրանս*. on these two commandments. *Որոց զայս ընդ միմեանս երգմունս արարեալ էր*, who had made this conspiracy. *Եթէ եղեալ իցէ ըստ բանիս մեծի այսորիկ*. whether there has been any such thing as this great thing is? *'ի չարեացդ քոց յայդցանէ*, of this thy wickedness. *Թղթովդ այդուիկ*, by this epistle. *Ըստ ամենայն բանիցս*

այսոցիկ, և ըստ ամենայն տեսեանս այսորիկ, according to all these words, and according to all this vision, Երանի՛ որ պահէ զբան մարգարէութեանս զայս, blessed is he that keeps the sayings of the prophecy. Յազգէ յայդմանէ, of this generation. Անձինք ծառայից քոց այսոցիկ յիսնից, the life of these fifty servants. Կեցցե՞մ ի հիւանդութենէ աստի իմմէ յայսմանէ, shall I recover of this disease? Զայն Մովսէս՝ զոր ուրացանն ... զնա Աստուած իշխան և փրկիչ առաքեաց, this Moses, whom they refused ... the same did God send to be a ruler and a deliverer.

The possessive pronouns *իմ*, my, *քո*, thy, *մեր*, our, *ձեր*, your, *իւր*, his, his own, are adjectives. When they are without substantives, receive either the articles *ս*, *դ*, *ն*, or the adverbs *աստի*, *անտի*; as, *Քո՛ է ամենայն ինչ, և ՚ի քոյոցդ տուաւ քեզ*. all things come of thee, and thine own have we given thee. *Հանգեաւ յիւրոց զործոց անտի, որպէս և Աստուած յիւրայոցն*. he also has ceased from his own works, as God did from his.

The pronouns possessive derived *իմային* or *իմոյին*, my, *ձերային* or *ձերոյին*, yours, are put before the substantives.

The pronoun relative *որ*, who, which, what, that, is substantive, and in different manners agrees with antecedent and following nouns; as, *Աչս՝ որովք ոչ տե-*

սանիցեն, և ականջս՝ որովք ոչ լսիցեն, eyes
 that they should not see, and ears that
 they should not hear. Լուաւ 'ի նմանէ վասն
 որ 'ի Քրիստոս Յիսուս հաւատոցն, heard him
 concerning the faith in Christ. Զի մի՛ ինչ
 եկեսցէ 'ի վերայ իմ յորոց դուքդ ասէք, that
 none of these things which you have,
 spoken come upon me. Որում խնդրէ ի
 քէն՝ սո՛ւր, և որ կամի փոխ առնուլ 'ի քէն՝
 մի՛ դարձուցաներ զերեսս, give to him that
 asks thee, and from him that would
 borrow of thee turn not thou away. 'Ի
 վախճան աւուրցս այսոցիկ խօսեցաւ ընդ մեզ որդ-
 ւոջն, զոր եզ ժառանգ ամենայնի, որով և զյա-
 լիտեանսն արար, որ է լոյս փառաց, has in
 these last days spoken unto us by his son,
 whom he has appointed heir of all things,
 by whom also he made the worlds, Who
 being the brightness of his glory. Եւ պատ-
 մեաց Մովսէս Ահարոնի զամենայն պատգամսն՝
 զոր առաքեաց զնա Տէր, and Moses told Aa-
 ron all the words of the Lord who had
 sent him. Եւ ամենայն արք տան նորա՝ ընտ-
 ծինք և արծաթագինք՝ որ էին յազգաց օտարաց,
 թլիփատեաց զնոսս, and all the men of his
 house, born in the house, and bought
 with money of the stranger, were cir-
 cumcised with him. Յորոց դուն 'ի խնդիր
 երթեալ էիր, which thou wentest to seek.
 Որոց զարիւնն Պիղատոս խառնեաց ընդ զոհսն
 նոցա, whose blood Pilate had mingled with
 their sacrifices. Առ որ մատուցեալ 'ի վէմն

կենդանի, to whom coming, as unto a living stone. Որոյ սերմն իւր 'ի նմին, whose seed is in itself. Եւ ժողովեցին, որ շատ, և որ սակաւ, and gathered, some more, some less.

The articles—distinctive—of the persons *ս* of the first, *դ* of the second, *և* of the third, besides showing the persons joined to the terminations of words, have also the force of the English articles *a* and *the*, and give energy and ornament; as, *Տէր և Վարդապետ* (without any article), Lord and Master; but with the article *ս*, as, *Տէրս և Վարդապետս*, it may have three senses: 1°. I who am a Lord and Master. 2°. This Lord and Master. 3°. My Lord and Master. So *Տէրդ և Վարդապետդ*, 1°. Thou who art a Lord and Master. 2°. That Lord and Master. 3°. Thy Lord and Master. Likewise *Տէրն և Վարդապետն*, 1°. His Lord and Master. 2°. That Lord and Master. 3°. The Lord and the Master. *Զայր զհետ ելեալ ես, Արքայդ Իսրայէլի*, after whom is the King of Israel come out? *Տեղիս անապատ է, և օրս տարածամեալ*, this is a desert place, and the time is now past. *Զի՞նչ իրք են՝ վասն որոյ եկիքդ*, what is the cause wherefore you are come? *Եթէ ընդ փայտ դալար զայս առնեն, ընդ չորն զի՞նչ լինիցի*, if they do these things in a green tree, what shall be done in the dry? *Ա՛ն*

դու զորդիդ քո սիրելի, զոր սիրեցեր զիսահակ,
 take now thy son, thine only son Isaac,
 whom thou lovest. Արտաքին մարդս մեր, our
 outward man. Զի՞նչ իցէ 'ի մեռելոցն յառնել,
 what the rising from the dead should
 mean? Մեկնեցարո՛ւք 'ի վրանաց արանց խրս-
 տասրտացդ այդոցիկ, depart (I pray you)
 from the tents of these wicked men. Յա-
 րանցս յայսցանէ եկելոցս ընդ մեզ, of these
 men who have companied with us. Ո՞վ ա-
 րար զխուլն և զհամր, զականին և զկոյր, who
 makes the dumb, or deaf, or the seeing,
 or the blind? Եկայք 'ի հարսանիսս, come
 unto the marriage. Յոր հսդ իջանեմ, in the
 midst whereof I dwell. Յերիցուէ առ Գայիոս
 սիրելի, զոր հսդ սիրեմ ճշմարտութեամբ, the
 elder unto the well-beloved Gaius, whom
 I love in the truth. Զի ուր եսն իցեմ, և
 դուք անդ իցէք, that where I am, there you
 may be also. Զոր դուզ առնես, that thou
 doest. Որում դուն վկայեցեր, to whom thou
 bearest witness. Մինչ առ ձեզս եմ, being
 yet present with you. Զոր նայն առնէ, what
 things soever he does. Զոր սայս առնէ,
 which this man has done. Տեսանիցէք զոր
 ընտրեացդ իւր Տէր, զի ոչ գոյ նման դորա յա-
 մենեքին 'ի ձեզ, see you him whom the
 Lord has chosen, that there is none like
 him among all the people. Ո՞վ է որ ասէդ
 ցրեզ, who it is that says to thee. Ընդ ո-
 րում և համարձակեալդ խօսիմ, before whom

also I speak freely . *Ձիշխանաց աշխարհիս այսորիկ ըզխափանելեացս*, of the princes of this world that come to nought . *Ձիւրդ այժմդ տեսանէ*, but by what means he now sees . *Որպէս և կանխաւն ասէի*, as I have also told you in time past . *Իսկ յոր ոչն իցեն սոքա մերձ, կոյր է և զաչացու*, but he that lackes these things is blind, and cannot see afar off .

CONCORDANCE OF VERB

The verb which is not a participle or infinitive, is governed by a nominative; as, *Ի սկզբանէ արար Աստուած զերկին և զերկիր*, in the beginning God created the heaven and the earth . *Եւ երկիր էր աներևոյթ և անպատրաստ*, and the earth was without form, and void . *Եւ Հոգի Աստուծոյ շրջէր 'ի վերայ ջուրց*, and the Spirit of God moved upon the face of the waters .

The participle and the infinitive are often governed by a genitive; as, *Նախ ծնանին, մինչև է մտեալ առ նոսա մանկարարձաց*, they are delivered ere the midwives come in unto them . *Բանալ երկնից, և իջանել Հոգւոյն սրբոյ... և զալ ձայն յերկնից*, the heaven was opened, and the Holy Ghost descended.... and a voice came from heaven .

In like manner are governed the preterperfect, and the preter-plu-perfect tenses formed by a participle, and a substantive verb; as, *Եւ ոչ գիտէր Յակովբ՝ թէ Ռաբելայ կնոջ իւրոյ գողացեալ էր զնոսա*, for Jacob knew not that Rachel had stolen them. *Դարան գործեալ է նմա 'ի նոցանէ արանց աւելի քան զքառասուն*, there lie in wait for him of them more than forty men.

The accusative cannot properly govern a verb, but is subject to it; as, *Եւ արդ որովհետեւ ազգ եմք Աստուծոյ, ոչ պարտիմք համարիլ ոսկւոյ կամ արծաթոյ կամ քարի, որ 'ի ճարտարութենէ և 'ի մտաց մարդկան քանդակեալ իցէ՝ զաստուածականն լինել նմանող*, forasmuch then as we are the offspring of God, we ought not to think that the Godhead is like unto gold, or silver, or stone, graven by art and man's device.

The nominative of nouns agrees generally in number with a verb which is not a participle or infinitive, excepting those without singular number, or collective; as, *Յարեաւ այլ ազգ, որ ոչ ճանաչէին զՏէր*, there arose another generation after them, which knew not the Lord. *Եկն միաբան բազմութիւնն, և խոնեցաւ, զի լսէին յիւրաքանչիւր լեզուս խօսել նոցա*, the multitude came together, and were confounded because that every man heard then speak

in his own language . *Եւ ժողովուրդն ակն ունէր Զաքարիայ, և զարմանային ընդ յամենն նորա,* and the people waited for Zacharias, and marvelled that he tarried so long.

The nouns joined with the conjunction *և*, and, sometimes agree, sometimes not; as, *Եւ մեծացաւ այրն յոյժ յոյժ, և եղև նորա ոչխար և արջառ յոյժ, ծառայք և աղախնեայք, ուղտք և էջք,* and the man increased exceedingly, and had much cattle, and maid-servants, and men-servants, and camels, and asses. *Եղեն իմ արջառ և ոչխար և էջք, ծառայք և աղախնեայք,* I have oxen, and asses, flocks, and men-servants, and women-servant.

When the noun or pronoun is only one, the verb must be of the same person; as, *Ես միայն մնացեալ էի, և սորա ո՞ւր էին,* I was left alone; where had they been?

When the persons are different the verb agrees with the first; as, *Գալո՞վ զայցեմք ես և մայր քո և եղբարք քո, և երկիրպագանիցե՞մք քեզ,* shall I, and thy mother and thy brethren, indeed come to bow down ourselves to thee to the earth? *Յորժամ դու և նա միայն իցէք,* between thee and him alone. *Եթէ ես, և եթէ նորա այսպէս քարոզեցաք,* whether it were I or they, so we preach.

Sometimes the verb is supposed; as, *Մեք*

կաւ, և դու ստեղծիչ մեր, և գործք ձեռաց քոց ամենեքին մեր, we are the clay, and thou our Potter; and we all are the work of thy hand.

The verb active governs generally the accusative; as, *Եւ արար Աստուած զմարդն 'ի պատկեր իւր. ըստ պատկերի Աստուծոյ արար զնա. արու և էգ արար զնոսա*, so God created man in his own image; in the image of God created He him; male and female created He them. *Եւ տնկեաց Աստուած զմարդն զոր ստեղծ*, and the Lord God planted a garden eastward in Eden; and there he put the man whom he had formed.

Sometimes the letter *զ*, a sign of the accusative, is supposed; as, *Նա տայ ամենայնի կեանս և շունչ, և զամենայն ինչ*, he gives to all, life, and breath, and all things. *Եւ առ մի 'ի կողից նորա, և ելից ընդ այնր մարմինն*, and he took one of his ribs, and closed up the flesh instead thereof.

The verb active governs secondly another accusative; as, *Դու զո՞ աննես զքեզ, թագաւոր զոմն ասնն զՅիսուս*, saying that there is another king, one Jesus.

The verbs active as well as the neuter and passive govern often their roots in the accusative; as, *Սէր յաւիտենական սիրեցի զքեզ*, I have loved thee with an everlasting love. *Ամաչեսցեն զամօթ մեծ*, they shall be greatly ashamed.

The verb passive governs generally the ablative; as, *Զի 199ի որ ասացան 'ի Տեառնէ, that it might be fulfilled which was spoken of the Lord. Քանզի 'ի պտղոյ անտի ծառն ճանաչի, for the tree is known by his fruit. Ճանաչեմ զիմսն, և ճանաչիմ յիմոցն, I know my (sheep) and am known of mine.*

The infinitive sometimes is noun, and sometimes verb.

The preposition 'ի, put before an infinitive, has often the signification of an adverb *յորժամ, մինչ, when; as, 'ի տեսանելն զքեզ բերկրեսցի 'ի միտս իւր, when he sees thee, he will be glad in his heart.*

The infinitive or the gerund with its verb increases the signification of it; as, *Ունել ունէր պարծանս, he has whereof to glory. Միթէ թագաւորելով թագաւորեսցես 'ի վերայ մեր, կամ տիրելով տիրեսցես մեզ, shalt thou indeed reign over us? or shalt thou indeed have dominion over us?*

CONCORDANCE OF PREPOSITIONS

Prepositions sometimes are put after the nouns; they change their places, and are redoubled; as, *Ոյք հասեալ էին յԱստուծոյ իրաւանցն վերայ, who knowing the judgement of God. Մի' ինչ պատճառս տալ հա-*

կառակորդին 'ի հայհոյութեան աղագս, give no-
 ne occasion to the adversary to speak re-
 proachfully. *Զհետ երթային բազումք 'ի Հրէից
 անտի և 'ի պաշտօնէիցն եկամտից զՊաւլոսի և
 զԲարնաբայ,* many of the Jews and reli-
 gious proselytes followed Paul and Bar-
 nabas. *Յամենայն ժամ զբարեաց զհետ երթայք,*
 but ever follow that which is good. *Յոր-
 ժամ 'ի պէսպէս փորձութեանց 'ի մէջ անկանի-
 ցիք,* when you fall into divers tempta-
 tions. *Հատուցին ինձ չար փոխանակ ընդ բար-
 ւոյ,* that render evil for good.

Adjectives are often used as adverbs;
 as, *Մեծաձայն կարգացէք,* cry aloud. *Երագս
 ընթանային, և թեթեա դառնային,* they ran and
 returned.

On the contrary, sometimes adverbs a-
 re used as adjectives; as, *Եղև նորա ոչխար
 և արջառ յոյժ,* and had much cattle.

Negative adverbs ոչ, չ and մի՛, no, not,
 sometimes are put after verbs; as, *Եւ խոզ՝
 զի թաթահերձ է, և կճղակս ունի, և որոճայ ոչ՝
 պիղծ իցէ նա ձեզ,* and the swine, though
 he divide the hoof, and be clovenfooted,
 yet you chews not the cud: he is un-
 clean to you.

ACCENTS OR NOTES OF PROSODY

1°. Շեշտ or շեշտանշան (') as, ծան, բայց, էս, ճանաչէ', անդ, բայց, ո՛չ, ո՛վ, զի՛նչ:

2°. Բութ or բթանշան (') as, նախ՝ երկ-րորդ՝ դարձեալ՝ արդ՝ այնզի՛ այլ՛:

3°. Պարոյկ or ուրրակ (°) as, ո՞վ, զի՛նչ, ո՞ւր: According to modern usage it is employed as an interrogative point.

4°. Երկար (˘), as, բա՛րէ, վա՛շ, Երուսաղէ՛մ Երուսաղէ՛մ:

5°. Սուղ (°) as, հո՞նազանդ, բո՞նութիւն, Սո՞րով-բէ: But it is not in the use now, as well as the following (ˆ).

6°. Թաւ (ˆ) as, թիւ՛, թու՛ոց: It was once put by some writers upon the letter *ւ* to mark its pronunciation as a *վ*:

7°. Ապաթարց ('). It is rarely used.

8°. Ենթամայ, the mark of division of a word (-).

PUNCTUATION

There are three Points in the Armenian.

1°. Ստորակէտ (,)

2°. Միջակէտ (.)

3°. Վերջակէտ (:)

OTHER MARKS

1°. Մակակէտ ('). It is put on the head of the letter *ի*, when it forms a preposition; as, 'ի, առ 'ի:

2°. Պատիւ (Տ) mark of abbreviation, as, ԱՃ (Աստուած), ԱԵ (Աստուծոյ), Քն (Քրիստոս), Քնի (Քրիստոսի), Տը (Տէր), Տն (Տեանն):

3°. Սիւն (.) which is one of the three columns of an *ա* entire; it is put sometimes to mark an entire *ա*, as, աշտրուկ (պարարակ), and is commonly met with in the Armenian manuscripts of the past centuries.

4°. Երկորեակ (") which marks the vowels omitted, or the words shortened, as, Բ"Ղ"Բ (բաղաբ): Յովհ" (Յովհաննէս):

5°. Փակագիծ (').

6°. Պատուագիր. The sign, or substitute of a-word, as, Տ (աշխարհ):

7°. Փակագիր, Cyper.

The letters of the Armenian Alphabet are used as the Numbers, generally with a line on the letter, so

$\overline{\text{ա}}$,	1.	$\overline{\text{ա}}$,	100.
$\overline{\text{բ}}$,	2.	$\overline{\text{բ}}$,	200.
$\overline{\text{գ}}$,	3.	$\overline{\text{գ}}$,	300.
$\overline{\text{դ}}$,	4.	$\overline{\text{դ}}$,	400.
$\overline{\text{ե}}$,	5.	$\overline{\text{ե}}$,	500.
$\overline{\text{զ}}$,	6.	$\overline{\text{զ}}$,	600.
$\overline{\text{է}}$,	7.	$\overline{\text{է}}$,	700.
$\overline{\text{թ}}$,	8.	$\overline{\text{թ}}$,	800.
$\overline{\text{ժ}}$,	9.	$\overline{\text{ժ}}$,	900.
$\overline{\text{ի}}$,	10.	$\overline{\text{ի}}$,	1000.
$\overline{\text{լ}}$,	20.	$\overline{\text{լ}}$,	2000.
$\overline{\text{կ}}$,	30.	$\overline{\text{կ}}$,	3000.
$\overline{\text{լւ}}$,	40.	$\overline{\text{լւ}}$,	4000.
$\overline{\text{ճ}}$,	50.	$\overline{\text{ճ}}$,	5000.
$\overline{\text{դր}}$,	60.	$\overline{\text{դր}}$,	6000.
$\overline{\text{հ}}$,	70.	$\overline{\text{հ}}$,	7000.
$\overline{\text{ձ}}$,	80.	$\overline{\text{ձ}}$,	8000.
$\overline{\text{ղ}}$,	90.	$\overline{\text{ղ}}$,	9000.

NB. \circ and ՝ being recent letters, are not included in the numeration.

V E R S E

The antient Armenian Verses or Songs were not rhymed, as the following for example.

Երկնէր երկին և երկիր, երկնէր և ծիրանի ծով.
 Երկն 'ի ծովուն ունէր զկարմրիկ եղեգնիկն.
 Ընդ եղեգան փող բոց ելանէր,
 Եւ 'ի բոցոյն պատանեկիկ վազէր.
 Նա հուր հեր ունէր.
 Ապա թէ բոց ունէր մորուս,
 Եւ աչկունքն էին արեգակունք:

But now they are rhymed generally and are composed from five Syllables to sixteen. The following few lines are specimens with their own translation in prose.

of 5 Syllables.

Սէր անուն Յիսուս
 Սիրով քով ճըմլեա՛
 Սիրա իմ քարեղէն:

Jesus, whose name is a love, bind thou my heart of stone with thy love.

of 6 Syllables.

**Եղեալ հարսն անմահին,
Երկնաւոր փեսային:**

Having been the bride of the immortal celestial Bridegroom.

of 7 Syllables.

**Արիաբար դու մըրցեա
'ի հանդիսի ըստառին:**

Valiantly fight thou in the public combat.

of 8 Syllables.

**Արեւ' արեւն արդ մնաւոր անկոր
'ի յերկնայնոց և 'ի յերկրիս:**

Love thou instruction, by which thou wilt obtain honor from Heaven, and on earth.

of 9 Syllables.

**Խսկանձե՛մ աղանի օդապար,
Նոր Նոյեան տապանն է քոյդ զապար:**

Thou dove, ever flying through the air, the Ark of the new Noah is thy dwelling.

of 10 Syllables.

**Այսօր երևի անտեսն 'ի բարձանց,
Բանին զըսկրութիւնք բոլոր եղականք:**

To-day the Invisible appears from on high; the knowledge of all creatures is discovered.

of 11 Syllables.

**Բանաւոր ծառոց երևեցան ծաղիկք,
Երփնազարդ գունով, անուշահոտ բուրմամբ:**

Flowers of rational Plants appeared of various tints, and delicious odour.

of 12 Syllables.

**Բոլորակ եմ կիսագունտ որպէս խորան,
Բնութեամբ կայուն, անձամբ շարժուն, անտեսա-
կան:**

I am a hemisphere round as a pavilion, by nature firm, in reality moveable invisibly.

of 13 Syllables.

**Գոչումն որոտման յես հոսելոյն զանձրև կենաց,
Ամփոփեալ յերկինս, առ Առաքողն անզրէն զար-
ձաւ:**

The roar of thunder having diffused the rain of life, is recovered to the heavens, returning to his Origin.

of 14 Syllables.

Բանիւ աւետարտոր բարաննաբար բարբառեսցուք
Աս բե՛զ եկեղեցի, զուստըր վերինն Սիոնի:

Let us cry aloud in joyful tidings addressing thee personally, O Church, daughter of lofty Sion.

of 15 Syllables.

Որ 'ի վերայ ջուրցըն գոլով ստեղծանէիր զա-
բարածս,
Իջեալ ի ջուրս Աւագանին, ծնանիս որդիս Աս-
տուծոյ:

Thou, who brooding on the waters didst make creation, descending in the waters of the Baptismal fount, dost give birth to the Sons of God.

of 16 Syllables.

Ըզբարգաւան զբախորի զբոսանս և զվաստակ
բազմազրւարն, ...
Առից ի նուագ: Իսկուհիդ Ֆլորա, եկ այսր, առ
իս մատիր:

293 160

